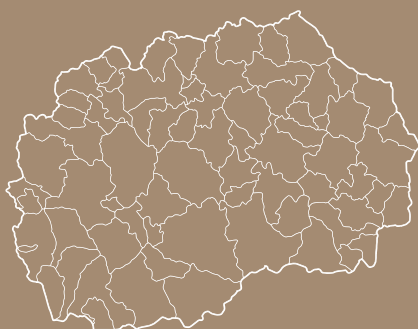


ЗЕЛС
BNJVL

ГЛАСИЛО GAZETË

ЗАЕДНИЦА
НА ЕДИНИЦИТЕ
НА ЛОКАЛНАТА
САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА
ЗЕЛС

BASHKËSIA
E NJËSIVE TË
VETËQEVERISJES
LOKALE TË
REPUBLIKËS
SË MAQEDONISË
BNJVL



ОКТОМВРИ 2016
ТЕТОР 2016



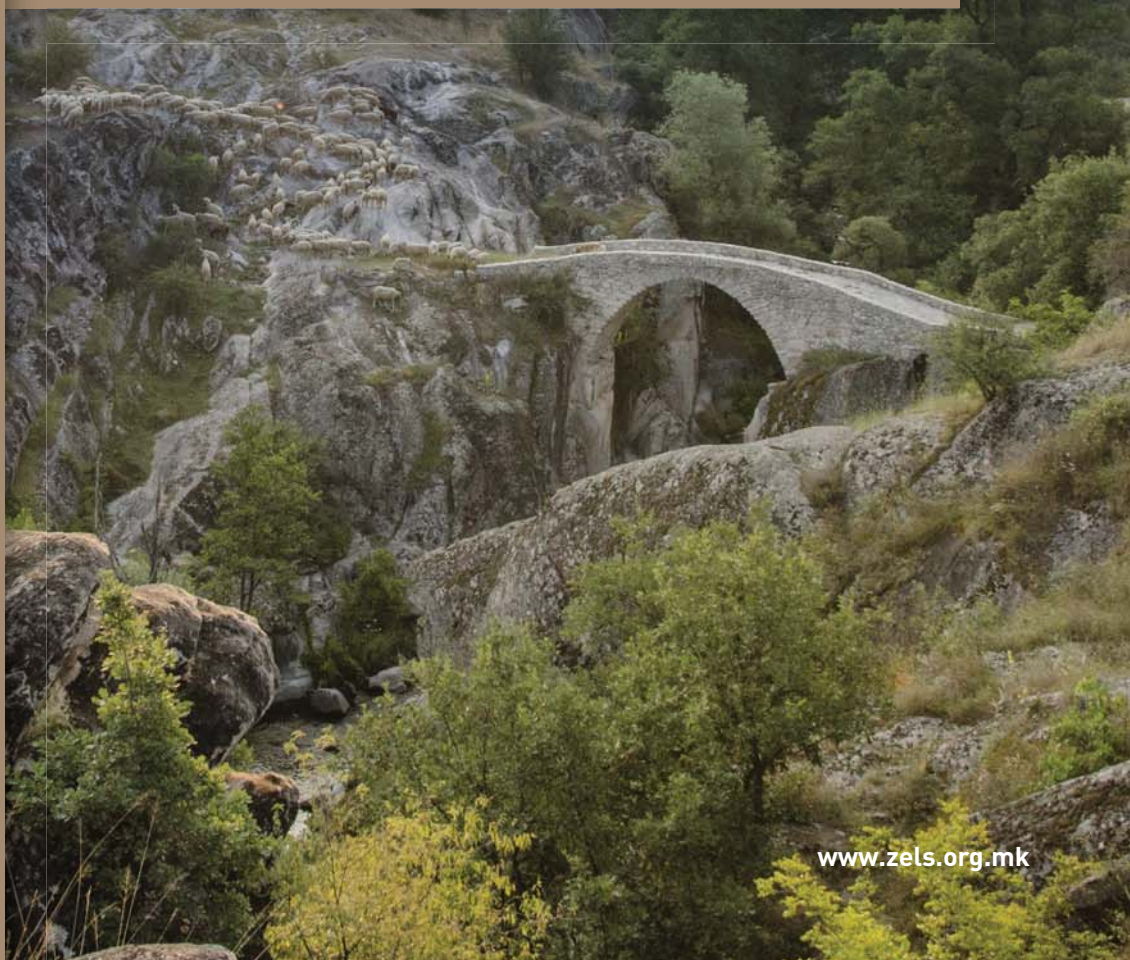
Средба ЗЕЛС - Регулаторна
комисија за домување

Takimi BNJVL – Komisioni
rregullues për banim



Успешно реализиран
проектот за родово
одговорно буџетирање

Me sukses u realizua projekti
për buxhetim përgjegjës për
barazi gjinore



www.zels.org.mk



Почитувани,

Во месец октомври успешно го завршивме двегодишниот проект „Зажакнување на капацитетите на општинските службеници и локални претставници за родово одговорно буџетирање“, кој го реализираше ЗЕЛС со поддршка на ОН Жени (UN Women) – Тело на ОН за родова еднаквост и зајакнување на жените. По тој повод, ЗЕЛС организираше завршна конференција на која беа претставени постигнатите резултати и научените лекции, а беа споделени и добри општински практики од родовото одговорно буџетирање и родовата еднаквост. Овој месец започна и реализација на нов проект, кој се однесува на општинските совети и е во насока на зголемување на нивната ефикасност. Тој опфаќа потемелно запознавање на советниците со клучните буџетски документи, со финансиските и ревизорските извештаи и правната рамка, а ќе обезбеди и активности за непосредна меѓусебна комуникација и соработка на советниците. Важна улога во реализирањето на проектот ќе има Комитетот на советите при ЗЕЛС. Проектот ќе се реализира во период од четири години, од страна на Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП), во соработка со (ЗЕЛС) и Министерството за локална самоуправа, а финансиски е поддржан од Швајцарската агенција за развој и соработка (СДЦ).

Во октомври, во просториите на ЗЕЛС дојдоа претставниците од Регулаторната комисија за домување, со цел заеднички да бидат разгледани предизвиците поврзани со спроведувањето на Законот за домување, каде што општинските инспектори имаат важни надлежности. Средбата заврши со конкретно дефинирани заклучоци.

ЗЕЛС и Сојузот на стопански комори, кои го сочинуваат Националното сертификационо тело во Република Македонија, одговорно за спроведување на регионалната програма „Сертификација на општини со поволно деловно опкружување во југоисточна Европа“ (БФЦ СЕЕ), по првпат добија полна акредитација за да продолжат со активности во нашата земја. Ова се случи како резултат на досегашното успешно реализирање на оваа програма во локалните власти, при што тимот на оценувачи, кои во октомври го посетија ЗЕЛС, само уште еднаш ја потврдија оваа состојба и дадоа препораки за натамошно продолжување на акредитацијата.

Во текот на овој месец, реализирани се голем број обуки, во центарот за обука на ЗЕЛС. За вработените од областа на финансиите, се одржа обука за „Финансиско управување и контрола; управување со ризици во јавниот сектор на локално ниво“. Одговорните лица за урбанизам и енергетска ефикасност од општините имаа можност да ја проследат „Обуката за постапките поврзани со инвестирање во обновливи извори на енергија“, за која имаше многу голем интерес. Пред претставниците од одделенијата за локален економски развој беше претставена регионалната програма „Сертификација на општини со поволно деловно опкружување“. Овој месец беше изработена и работната верзија на Акцискиот план за родова еднаквост на локално ниво на ЗЕЛС 2017–2020, од страна на формираната работната група за родова еднаквост.

Со почит,

Душица Перишиќ

Извршен директор на ЗЕЛС

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

тел. +389 (0) 2 30 99 033, факс: +389 (0) 2 30 61 994
ул. Копенхагенска бр. 5, п.фах 32,
1000 Скопје, Република Македонија

Извршен директор на ЗЕЛС:

Душица Перишиќ

Заменик извршен директор на ЗЕЛС:

Ардита Дема-Мехмети

Уреднички колегиум:

Весна Арсовска-Динковска, Виктор Арнаудоски

Превод: Арта Абази, Висар Полику

Лекторирал: ДИУ СТАР – ДТ ДООЕЛ Скопје

Дизајн и подготовка: ПОИНТЕР ДОО Скопје

Печатење: БРАНКО ГАПО ДООЕЛ Скопје

Тë nderuar,

Нë муајин тетор ме sukses përfunduar projektin dyvjeçar „Përforsim i kapaciteteve të nëpunësve komunalë dhe përfaqësuesve lokalë për buxhetim përgjegjës për barazi gjinore të Femrave të KB (UN Women)“ – Trup i KB për barazi gjinore dhe përforsim të rolit të femrave. Me këtë rast, BNJVL organizoi konferencën përfundimtare në të cilën u prezantuan rezultatet e arritura dhe mësimet e mësuara, ndërsa u ndanë edhe praktikata e mira komunale mbi buxhetimin përgjegjës për barazi gjinore dhe barazinë gjinore në përgjithësi. Këtë muaj filloi edhe realizimi i projektit të ri i cili i referohet këshillave komunale dhe është në drejtim të rritjes së efikasitetit të tyre. I njëjti përfshin informim më detajues të këshilltarëve mbi dokumentet kryesore buxhetore, me raportet financiare dhe të revizionit, si dhe kornizën ligjore, ndërsa do të sigurojë edhe aktivitete për komunikim dhe bashkëpunim të ndërsjellë me këshilltarët. Një rol të rëndësishëm në realizimin e Projektit do të ketë Komiteti i këshillave në kuadër të BNJVL-së. Projektet do të realizohet në periudhë prej katër vitesh, nga ana e Programit për zhvillim të Kombeve të Bashkuara (UNDP), në bashkëpunim me BNJVL-në dhe Ministrinë për vetëqeverisje lokale, ndërsa ka përkrahje financiare nga Agjensioni Zvicëran për zhvillim dhe bashkëpunim (SDC).

Në hapësirat e BNJVL-së, në muajin tetor përfaqësuesit e Komisionit rregullator për banim me qëllim shqyrtimi të përbashkët të sfidave lidhur me zbatimin e Ligjit për banim, ku inspektorët komunalë kanë kompetenca të rëndësishme. Takimi përfundoi me konkluzione të definuara konkretisht.

BNJVL dhe Lidhja e odave ekonomike, të cilat përbëjnë Trupin nacional certifikuese në Republikën e Maqedonisë, përgjegjës për zbatimin e programit „Certifikim i komunave me ambient miqësor ndaj biznesit në Evropën Juglindore (BFC SEE)“, për herë të parë fituan akreditim të plotë të vazhdojnë me aktivitetet në vendin tonë. Kjo ndodhi si rezultat i realizimit të suksesshëm të deritanishëm të programit në fjalë në pushtetet lokale, me ç'rast ekipi i vlerësuesve, që në muajin tetor vizitoi BNJVL-në, sërish vërtetuan këtë gjendje dhe dhanë rekomandime për vazhdimin e mëtejshëm të akreditimit.

Gjatë këtij muaji, janë realizuar një numër i madh trajnimesh në Qendrën e trajnimeve të BNJVL-së. Për të punësuarit nga lëmia e financave, u mbajt trajnim për „Menaxhim dhe kontroll financiar; menaxhim me rreziqet në sektorin publik në nivel lokal“. Personat përgjegjës për urbanizëm dhe efikasitet energjetik nga komunat, patën mundësi të ndjekin „Trajnimin për procedurat lidhur me investimin në burimet përrirëse të energjisë“, për të cilin pati një interesim tejet të madh. Para përfaqësuesve të seksioneve për zhvillim ekonomik lokal u prezantua programi rajonal „Certifikim i komunave për ambient miqësor ndaj biznesit“. Këtë muaj u hartua edhe versioni punues i Planit aksional për barazi gjinore në nivel lokal të BNJVL-së 2017–2020, nga ana e grupit punues të formuar për barazi gjinore.

Me respekt,

Dushica Perishiq

Drejtor ekzekutiv i BNJVL-së

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË

tel. +389 (0) 2 30 99 033, faks: +389 (0) 2 30 61 994
rr. „Kopenhagenska“ nr. 5, F.P. 32, 1000 Shkup,
Republika e Maqedonisë

Drejtor ekzekutiv i BNJVL-së:

Dushica Perishiq

Zëvendës drejtor ekzekutiv i BNJVL-së:

Ardita Dema – Mehmeti

Bordi redaktues:

Vesna Arsovska-Dinkovska, Viktor Arnaudovski

Përkthim: Arta Abazi, Visar Poliku

Lektoron: DIU STAR – DT SHPKNJP, Shkup

Dizajnim dhe përgatitje: POINTER SHPK, Shkup

Shtyp: SHPKNJP BRANKO GAPO, Shkup

„ФИНАНСИСКО УПРАВУВАЊЕ И УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ВО ЈАВНИОТ СЕКТОР НА ЛОКАЛНО НИВО“



„MENAXHIM DHE KONTROLL FINANCIAR DHE MENAXHIM ME RREZIQET NË SEKTORIN PUBLIK NË NIVEL LOKAL“

Повеќе од педесетина претставници од општините кои работат во областа на финансии и внатрешна контрола, на 6 и 7 октомври 2016 година учествуваа на советувањето што го организира центарот за обука на ЗЕЛС, на тема „Финансиско управување и контрола и управување со ризици во јавниот сектор на локално ниво“. За реализација на тема, ЗЕЛС се обрати до Министерството за финансии, од каде што беа номинирани соодветни претставници, одговорни за трите опфатени тематски целини.

Темата којашто се однесуваше на „Постапката за подготовка на буџетот и роковите што треба да се почитуваат при неговото донесување“ ја претстави Радмила Сандева Крстова, советник во секторот Буџет и фондови во МФ. Таа говореше за буџетскиот циркулар, кој до 30 септември, во тековната година, до општините го доставува МФ и во кој се содржани елементи за изготвување на предлог-буџетот, како проекција на макроекономските движења на земјата, проекција на наменските дотации, проекција на ДДВ и блок-дотациите. Стана збор и за развојните програми, кои се составен дел на буџетот. Оваа година, новина во подготвувањето на предлог-буџет на ЕЛС е можноста да се планираат средства за заштита и спасување, преку воведување нова програма за таа намена. Нагласена беше потребата од реално планирање на секоја ставка на буџетот, особено на приходите, каде што се обрнато внимание на тоа да се внимава во однос на распределбата на средствата од закуп на земјоделско земјиште, што зависи од исполнувањето на планот на приходи од недвижен имот. За користење на средствата од буџетот, општината треба да доставува годишни и квартални финансиски планови, при што се потенцира дека одобрените средства на ниво на ставки во рамките на пот-програми не можат да бидат намалени повеќе од 20%. Овде беше нагласено дека Трезорот ќе изврши пренамена во буџетот, по добиени судски извршни решенија.

Претставниците од МФ посочија и на честите грешки што ги прават општините, во делот на известувањето за извршување на буџетот, кое до Министерството за финансии се доставува во рок од еден месец по истекот на кварталот, а најчесто се од техничка природа. Меѓу тие грешки се вбројуваат кога општината не го внесува кварталот за кој се однесува, како и кога не се совпаѓаат податоците со оние што се доставени во хартиена форма. Беше истакнато да се обрне внимание при известување-

Мèтèпèр се 50 прèфақèсues nga komunat тè cilèt punojнè нè lèminè e financave dhe kontrollit тè brendshèm, мè 6 dhe 7 tetor, 2016, morrèn pjesè нè кèshillim qè e organizoi Qendra e trajnimeve тè BNJVL-sè, me temè „Menaxhim dhe kontroll financiar dhe menaxhim me rreziqet нè sektorin publik нè nivel lokal“. Lidhur me realizimin e temès, BNJVL u drejtua нè Ministrinè пèр financa prej ku u nominuan прèфақèсues adekuat, пèргjèгjès пèр tre тèрèsitè тематике.

Temèn qè i referohej „Procedurès пèр пèргatitje тè buxhetit dhe afateve qè duhet respektuar gjatè miratimit тè tij“ e prezantoi Radmilla Sandeva Kërstova, kèshilltar нè Sektorin e buxhetit dhe fondeve нè MF. Ajo foli пèр circularin e buxhetit, qè deri мè 30 tetor, тè vitit, komunave u'a дèргon MF dhe i cilì пèрmban elemente пèр hartimin e propozim-buxhetit, si projeksion тè TVSH-sè dhe bllok dotacioneve. U diskutua edhe пèр programet zhvillimore тè cilat janè pjesè пèрбèрè-se e buxhetit. Kètè vit risi нè пèргatitjen e propozim-buxhetit тè NJVL èshтè mundèsia тè planifikohen mjetet пèр mbrojtje dhe shpëtим, пèрmes vendosjes sè programit тè ri mbi kètè dedikim. U пèрmend nevoja nga planifikimi real тè çdo pike тè buxhetit, veçanèrisht тè тè hyrave, ku i'u пèркushtua vëmendje lidhur me ndarjen e mjeteve nga qiraja e tokës bujqësore, qè varet nga plotèsimi i planit тè тè hyrave nga prona e patundshme. Пèр shfrytëzimin e mjeteve nga buxheti komuna duhet parashtrorjè plane vjetore dhe kuartale financiare, me ç'rast potencohet se mjetet e miratuara нè nivel тè pikëve нè kuadër тè nèn-programeve nuk mund тè zvogëlohen мè shumë se 20%. U theksua se Trezori do тè kryejè ridedikim тè buxhetit, pas vendimeve gjyqësore тè fituara.

Përfaqësuesit e MF пèрмendèn edhe gabimet e shpeshta qè i bëjnë komunat, нè pjesèn e lajmërimit пèр ekzekutim тè buxhetit, qè нè Ministrinè пèр financa дèргohet нè afat prej një muajsh pas skadimit тè kuartalit, qè мè sè shpeshti janè nga natyra teknike. Midis tyre janè kur komuna nuk shënon kuartalin пèр тè cilin bëhet fjalè, si dhe kur nuk пèрсhtaten тè dhënat me ato тè cilat janè parashtruan нè formè тè shkruar. U potencua t'i kushtojнè vëmendje informimit нè rast kur нè fund тè kuartalit èshтè miratuar rebalanc i buxhetit тè komunës, ndërsa i njëjti akoma nuk èshтè пèрpiluar нè MF. U пèрmend edhe procedura e rikalkulimit тè aktiviteteve тè

на буџетот на општината, а тој сè уште не е обработен во МФ. Беше укажано и на постапката на прекнижување во самофинансирачките активности, односно потребата да се внесуваат само реални приходи и расходи. За известувањата на обврските во пропишаните обрасци, се обрна внимание на тоа дека извештајот ги содржи само неизмирените доспеани обврски во периодот, а не вкупните обврски што ги има општината.

За системот на јавна внатрешна финансиска контрола говореше Трајко Спасовски, раководител на секторот за јавна внатрешна финансиска контрола во МФ. Со интерактивно учество на присутните претставници на единиците на локалната самоуправа, се дискутираше за значењето на ЈВФК на општинско ниво, за степенот на реализација на активностите и правецот во кој треба да се развива. Беше констатирано дека процесот, кој започна уште во 2006 година, сè уште трае и се развива. Финансиското управување и контролата се спроведуваат преку буџетскиот циклус на планирање, извршување и известување. За финансиската контрола е битно да има изготвено програми за развој, во кои е наведена целта од програмата, активностите, цената за реализација и на крајот, какви резултати дава. Беше нагласено дека ризик секогаш постои и општината треба да има регистар на ризици, а во регистарот на ризици беше предложено да постои и ризик од корупција и измама. Изготвената стратегија на ризици треба да ги опфати сите структури, особено таму каде што има трошење на пари. Претставниците од помалите општини, во кои нема сектор за јавна внатрешна контрола, кои сè уште не изготвиле стратегија и процедури за управување со ризиците, пројавија интерес за обука со практичен пример, за што претставникот од МФ нагласи дека се подготвуваат посети во општините за констатирање на состојбата и помош при подготовка на стратегијата. И поголемите општини што имаат развиено систем во ЈВФК покажаа интерес за соработка со помалите општини.

Третиот дел од советувањето беше посветен на постапката за располагање со ствари во општинска сопственост, за што Министерството за финансии ги номинира Валентина Димитровска и Магдалена Бабановска, од Управата за имотно-правни работи. Се говореше за Законот за користење и располагање на ствари во државна сопственост и со ствари во општинска сопственост, при што беше посочено дека само еден член од него ги опфаќа продажбата и давањето под закуп на стварите во општинска сопственост, со претходна одлука на Советот на општината. На прашање на присутните претставници од единиците на локалната самоуправа, беше потенцирано дека со закон се опфатени само движни и недвижни ствари, а не и располагање со земјиштето. Претставниците на општините се интересираа за постапувањето при користење на спортските сали кои се во сопственост на државата, при што беше нагласено дека најпрво треба да се регулира сопственоста, а потоа да се даде салата под закуп. За начинот на постапката за располагање со ствари, како на пример, можноста за продажба на заменети прозори во училиштата, беше советувано тие, со претходна одлука на советот, да бидат дадени како старо железо. На крајот беше констатирано дека во тек е подготовка на Законот за користење и располагање на ствари во општинска сопственост.

ветëfinancuara, respektivisht nevoja të vendosen vetëm të hyra dhe të dala reale. Lidhur me informimin mbi formularët e shënuar, i'u kushtua vëmendje raportit që përmban vetëm obligimet e papaguara në kohën e periudhës për pagesë, e jo obligimet e përgjithshme të cilat i ka komuna.

Për sistemin e Kontrollit të brendshëm financiar publik, foli Trajko Spasovski, udhëheqës i sektorit për kontroll të brendshëm publik në MF. Me pjesëmarrje interaktive të përfaqësuesve të pranishëm të njërive të vetëqeverisjes lokale, u diskutua mbi rëndësinë e KBFP në nivel komunal, për shkallën e realizimit të aktiviteteve dhe drejtimit në të cilin duhet të zhvillohet. Konstatohet se procesi që filloi nga viti 2006, zgjat dhe zhvillohet akoma. Menaxhimi dhe kontrolli financiar zbatohet përmes ciklit të planifikimit, kryerjes dhe lajmërimit. Për kontrollin financiar është e rëndësishme të hartohet program për zhvillim, në të cilin shënohet qëllimi i programit, aktivitetet, çmimi i realizimit dhe në fund çfarë rezultatesh jep. U përmend se rreziku ekziston çdoherë dhe komuna duhet të ketë regjistër, ndërsa në regjistrin e rreziqeve u propozua të ekzistojë edhe rreziku nga korrupsioni dhe gënjeshtria. Strategjia e hartuar e rreziqeve duhet t'i përfshijë të gjitha strukturat veçanërisht ku ka shpenzime parash. Përfaqësuesit e komunave më të vogla në të cilat nuk ka sektor për kontrollim të brendshëm publik, të cilat akoma nuk kanë përgatitur strategji dhe procedura për menaxhim me rreziqet, shfaqën interesim për trajnim me shembull praktik, me ç'rast përfaqësuesi i MF potencoi se janë përgatitur vizita në komuna lidhur me konstatimin e gjendjes dhe ndihmës gjatë përgatitjes së strategjisë. Edhe komunat më të mëdha, të cilat kanë zhvilluar sistem të KBFP shfaqën interesim për bashkëpunim me komunat më të vogla.

Pjesa e tretë nga këshillimi i'u dedikua disponimit me sendet në pronësi të komunës, me ç'rast Ministria për financa nominon Valentina Dimitrovska dhe Magdalena Babanovska, nga Drejtoria për punë pronësore-juridike. U diskutua mbi Ligjin për shfrytëzim dhe disponim të mjeteve në pronësi të shtetit dhe me sendet në pronësi të komunës, ku përmendi se vetëm një anëtar nga i njëjti përfshin shitjen dhe jep me qira sende në pronësi të komunës, me vendim paraprak nga Këshilli i komunës. Pyetjes të të pranishmëve nga njësitë e vetëqeverisjes lokale, u potencua se me ligj janë përfshirë vetëm sendet e tundshme dhe të shpatundshme, ndërsa jo edhe në disponim me tokën. Përfaqësuesit e komunave u interesuan për veprim gjatë shfrytëzimit të sallave sportive të cilat janë në pronësi të shtetit, me ç'rast u përmend se paraprakisht duhet rregulluar pronësia, ndërsa pastaj sala të jepet me qira. Për mënyrën e disponimit të sendeve si për shembull mundësia për shitje të dritareve të ndërruara në shkolla, u këshillua që e njëjta të bëhet me vendim paraprak të këshillit, të jepen si hekur u vjetër në fund u konstatua se gjatë përgatitjes së Ligjit për shfrytëzim dhe disponim me sendet në pronësi të komunës.





СРЕДБА ЗЕЛС – РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ДОМУВАЊЕ

Предизвиците поврзани со спроведувањето на Законот за домување беа тема на средбата што се одржа во просториите на ЗЕЛС, на 10 октомври 2016 година, на иницијатива на Регулаторната комисија за домување. Претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски, изрази задоволство од иницираната соработка за заедничко решавање на проблемите, при што предложи и конкретни решенија за нивно надминување. На почетокот на средбата, тој потсети на Европската повелба за локална власт, според која секоја префрлена надлежност треба да биде проследена и со префрлање на соодветни финансиски средства за нејзино спроведување. Поради тоа, дел од предизвиците за спроведување на оваа законска регулатива за домување се токму поради неследењето на повелбата. Петчлената делегација на комисијата ја предводеше претседателот Ракип Малоски, кој поканетите градоначалници и претставници од општините накратко ги запозна со улогата на оваа институција, со процесот на донесување и со промените на Законот. Притоа, тој ја истакна заложбата на Комисијата за посериозно спроведување на Законот за домување, за што од особена важност е обезбедувањето комплетна покриеност со управување на сите станбени единици, преку формирање заедница на сопственици или управител за вршење на дејноста на управување врз основа на одлука на собир на сопственици, каде што важни ингеренции имаат токму локалните власти. Беше побарано инспекторите да преземат посериозни мерки за исполнување на обврската за назначување лиценциран управител или претседател на Заедницата за домување во сите станбени единици, а се апелираше испратените прашалници до општините да бидат пополнети и колку што е можно поскоро да бидат испратени до комисијата. Целта е со овие заеднички активности да се обезбеди колку што е можно поквалитетно домување и задоволни станари.

Присутните општински инспектори за домување, на состанокот посочија на бројните предизвици со кои секојдневно се соочуваат при спроведувањето на овој Закон. Првенствено беше укажано дека многу општини немаат инспектор за домување, или пак оваа надлежност најчесто му се префрла на комуналниот инспектор, кој и онака е претрупан од предметите во комуналната област. Потоа посочија на одредени правни празнини во Законот, при што истакнаа дека воочиле и одредени ситуации во коишто тој е во колизија со други закони. Беше изнесена потребата од итно донесување на одредени подзаконски акти. Инспекторите укажаа дека многу често се

TAKIMI BNJVL – KOMISIONI RREGULLUES PËR BANIM

Sfidat lidhur me zbatimin e Ligjit për banim ishin temë e takimit që u mbajt në hapësirat e BNJVL-së më 10 tetor, 2016, në iniciativë të Komisionit rregullator për banim. Kryetari i BNJVL-së në fillim të takimit u shpreh i kënaqur nga bashkëpunimi i iniciuar për zgjidhje të përbashkët të problemeve, me ç'rast propozoi edhe zgjidhje konkrete për tejkalimin e tyre. Ai potencoi edhe nevojën nga sigurimi dhe transferimi i mjeteve financiare për zbatim të çdo kompetence të transferuar të pushtetit lokal, siç ndodh edhe në këtë rast. Delegacionin gjashtë anëtarësh të Komisionit e udhëhoqi kryetari Rakip Mallovski, të cilin kryetarët dhe përfaqësuesit e komunave shkurtimisht i informoi me rolin e institucionit, procesin e vendim-marrjes dhe ndryshimet e Ligjit. Pastaj ai theksoi përpjekjen e Komisionit për zbatim të Ligjit për banim, me ç'rast rëndësi të veçantë ka sigurimi i mbulimit të përgjithshëm me menaxhim të të gjitha njësive për banim, përmes formimit të bashkësisë së pronarëve ose menaxhuesve për kryerjen e veprimtarisë për kryerjen e veprimit të menaxhimit në bazë të vendimit të zgjedhjes së pronarëve, ku integritet të rëndësishme kanë pikërisht pushtetet lokale. U kërkua që inspektorët duhet të marrin masa më serioze për plotësimin e obligimeve për emërim të udhëheqësve të licencuar ose kryetarit të Bashkësisë për banim në njësitë për banim, ndërsa u apelua që pyetësorët e dërguar në komuna të plotësohen dhe sa më shpejtë të dërgohen në Komision. Qëllimi i këtyre aktiviteteve është të sigurohet banim më cilësor dhe banorë të kënaqur.

Inspektorët komunalë për banim përmendën një numër të madh të problemeve me të cilat ballafaqohen çdo ditë në këtë Ligj. Përmendën se shumë komuna nuk kanë inspektorë për banim, pse këtë kompetencë e kryejnë me edhe disa inspektorë kompetentë nga lëmenjë tjerë, respektivisht më së shpeshti kjo kompetencë i'u transferua inspektorit komunal. Pastaj përmendën se disa zbrazëtira në vetë Ligjin në fjalë, me ç'rast përmendi se janë ballafaquar edhe me situata të caktuara ku i njëjti është në kolizim me ligjet tjera. Mjaft e rëndësishme ishte nevoja e përmendur për miratim urgjent të parashtruar nga aktet ndërligjore. Inspektorët përmendën se shumë shpesh janë në gjendje t'i „mësojnë“ kryetarët e Bashkësive për banim, për obligimet e tyre dhe se një pjesë prej tyre nuk kanë kapacitet arsimor për funksionin e besuar. Në këtë kontekst u apelua për rregullim ligjor edhe

доведени во состојба да ги поучуваат претседателите на заедниците за домување, за нивните обврски, и дека дел од нив немаат соодветен образовен капацитет за доверената функција. Во тој контекст се апелираше за законско регулирање и на оваа состојба, но и за потребата од изработка на одреден прирачник од страна на Комисијата со која би се информирале и претседателите, но и станарите за овие важни законски обврски. Беа изнесени и состојби со кои се соочуваат локалните власти при поднесувањето предлог до надлежен суд за поставување управител на станбена единица, а беше посочена и потреба од утврдување на прецизно дефинирани правила за содржината и формата на месечните извештаи и завршните извештаи на управителите. Стана збор и за постапката при раскинување на договор со управител, како и за потребата од унифицирање на работата на инспекторите.

На крајот од состанокот беа донесени одредени заклучоци кои одаа во насока:

- Органите на ЗЕЛС да дискутираат и да ги разгледаат можностите за изнаоѓање на начини за финансирање на оваа префрлена надлежност, во согласност со Законот за домување;
- ЗЕЛС да достави барање до сите општини да се изјаснат систематично за сите досега утврдени недостатоци во однос на Законот за домување и притоа да утврдат предлози за нивно разрешување;
- ЗЕЛС да формира работна група од инспектори за домување од општините, кои ќе ги разгледуваат пристигнатите ставови од локалните власти. Во работната група ќе се дискутира и ќе се утврдат решенија, кои потоа во сублимирана форма ќе бидат доставени до Регулаторната комисија за домување;
- ЗЕЛС да организира заеднички средби на кои ќе се повикуваат инспектори за домување од општините или други овластени инспектори кои ја покриваат и оваа област во општината и претставници од Регулаторната комисија за домување, кои ќе ги дискутираат во насока на поцелосно спроведување на Законот и обезбедување на квалитет во домувањето.

тë kësaj gjendje por edhe për nevojën nga hartimi i doracakut të caktuar nga ana e komisionit me të cilin do të informoheshin edhe kryetarët, por edhe banorë për këto obligime të rëndësishme ligjore. U parashtruan edhe gjendjet me të cilat ballafaqohen pushtetet lokale gjatë parashtrimi të propozimit në gjykatën kompetente për vendosjen e menaxhuesit të njësisë për banim, ndërsa u përmend edhe nevoja nga përcaktimi i rregullave të definuara qartë për përmbajtjen dhe formën e raporteve mujore dhe raporteve përfundimtare të menaxhuesve. U diskutua edhe mbi procedurat gjatë prishjes së kontratës me menaxhuesin, si dhe për nevojën nga unifikimi i punës së inspektorëve.

Në fund të mbledhjes u miratuan konkluzione të cilat shkonin në drejtim të:

– Organet e BNJVL-së të diskutojnë dhe t'i shqyrtojnë mundësitë për gjetjen e mënyrave për financim të kësaj kompetence të transferuar, konform Ligjit për banim.

– BNJVL të parashtrorë të të gjitha komunat të deklarohen në mënyrë sistematike për të gjitha mangësitë e përcaktuara deri më tani lidhur me Ligjin për banim dhe pastaj të përcaktojnë propozime për zgjidhjen e tyre.

– BNJVL të formojë grup punues nga inspektorët për banim nga komunat, të cilat do t'i shqyrtojnë qëndrimet e arritura nga pushtetet lokale, në të cilin do të diskutohet dhe do të përcaktohen zgjidhje, të cilat pastaj në formë të sublimuar do të parashtrohen në Komisionin rregulator.

– BNJVL të organizojë takime të përbashkëta në të cilat do të ftohen inspektorët për banim nga komunat ose inspektorë tjerë të autorizuar të cilat do të mbulojnë edhe këtë lëmi në komunë dhe përfaqësuesit e Komisionit rregulator për banim, të cilët do të diskutojnë në drejtim të zbatimit më të plotë të Ligjit dhe sigurimin e banimit cilësor.





ЗЕЛС ДОБИ ПОЛНА АКРЕДИТАЦИЈА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА БФЦ СЕЕ

ЗЕЛС и Сојузот на стопански комори, кои го сочинуваат Националното сертификационо тело во Република Македонија, одговорно за спроведување на регионалната програма „Сертификација на општини со поволно деловно опкружување во југоисточна Европа“ (БФЦ СЕЕ) за првпат добија полна акредитација, односно продолжување на активностите во нашата земја. Ова се случи како резултат на досегашното успешно реализирање на програмата во повеќе општини, а тимот на оценувачи, кои во октомври го посетија ЗЕЛС, само уште еднаш ја потврдија оваа состојба и дадоа препораки за натамошно продолжување на БФЦ СЕЕ.

Посетата беше реализирана на 25 октомври 2016 година, во просториите на ЗЕЛС, од страна на стручни лица од Регионалниот технички секретаријат на БФЦ СЕЕ. Тие разговараа со претставниците на Националното сертификационо тело, при што ги разгледаа и приложените документи и ги оценија барањата за исполнетост на стандардите и нивната ускладеност со потребната документација. Беа претставени и обрасците и упатствата што се користат при работењето на сертификационото тело во спроведувањето на програмата БФЦ СЕЕ. Во текот на оценувањето, беше претставен и целокупниот процес на акредитирање, а во тие рамки се опфатени постапките за надзор, како и постапките за финансиска и административна одржливост. Со тоа, ЗЕЛС и ССК, како Национално сертификационо тело е единственото акредитирано тело во земјата за спроведување на оваа мошне корисна регионална програма во локалните власти во земјата.



BNJVL FITOI AKREDITIM TË PLOTË MBI ZBATIMIN E PROGRAMIT RAJONAL BFC SEE

BNJVL dhe Lidhja e odave ekonomike, të cilat përbëjnë Trupin nacional certifikues në Republikën e Maqedonisë, përgjegjës për zbatimin e programit „Certifikim i komunave me ambient miqësor ndaj biznesit në Evropën Juglindore (BFC SEE)“, për herë të parë fituan akreditim të plotë të vazhdojnë me aktivitetet në vendin tonë. Kjo ndodhi si rezultat i realizimit të suksesshëm të deritanishëm të programit në fjalë në pushtetet lokale, me ç'rast ekipi i vlerësuesve, që në muajin tetor vizitoi BNJVL-në, sërish vërtetuan këtë gjendje dhe dhanë rekomandime për vazhdimin e mëtejshëm të BFC SEE.

Takimi u realizua më 25 tetor, 2016, në hapësirat e BNJVL-së, nga ana e personave profesionalë nga Sekretariati rajonal teknik të BFC SEE. Ata diskutuan me përfaqësuesit e Trupit nacional certifikues, me ç'rast shqyrtuan edhe dokumentet e parashtruara dhe kryen vlerësim mbi kërkesat e plotësimit të standardeve të përshtatjes së tyre me dokumentacionin e nevojshëm. U prezantuan edhe formularët dhe udhëzimet të cilat i shfrytëzojnë gjatë punës së trupit të certifikuar në zbatimin e programit BFC SEE. Gjatë vlerësimit u prezantua edhe mbarë procesi i akreditimit, në kuadër të të cilit u përfshinë procedurat për mbikëqyrje, si dhe procedurat për qëndrueshmëri financiare dhe administrative. Me këtë BNJVL dhe LOE, si Trup nacional certifikues është trupi i vetëm akreditues në vend për zbatimin e një programi tejet të dobishëm rajonal në pushtetet lokale në vend.

ПРОМОВИРАН НОВИОТ ПРОЕКТ „ЗАЈАКНУВАЊЕ НА ОПШТИНСКИТЕ СОВЕТИ“

U PROMOVUA PROJEKTI I RI „PËRFORCIM I KËSHILLAVE KOMUNALE“



„Општинските совети за првпат ќе бидат во фокусот на иницијативите за развој на капацитетите на локалната самоуправа во Република Македонија, низ еден комплексен и долгорочен проект кој цели кон зголемување на ефикасноста на општинските совети во извршувањето на нивната улога на надзор и застапување, со што би се зголемила отчетноста и ефективноста на општинските власти во исполнувањето на потребите на граѓаните. Од исклучителна важност е и тоа што советниците имаат можност уште во подготвителната фаза на проектот да ги потенцираат нивните приоритетни потреби. Тие се во насока на потемелно разбирање на клучните буџетски документи, суштинско запознавање со финансиските и ревизорските извештаи и правната рамка која мора да се почитува при управувањето со финансиските средства на општината, како и потреба од обезбедување непосредна меѓусебна комуникација, соработка и надградување на советниците, што сега е втемелено во овој проект“.

Ова го истакна Трајче Донев, претседател на Комитетот на советите при ЗЕЛС, на промоцијата на новиот проект „Зајакнување на општинските совети“, којашто беше организирана на 13 октомври 2016 година, во Маврово. Проектот ќе се реализира во период од четири години, од страна на Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП), во соработка со Заедницата на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија (ЗЕЛС) и Министерството за локална самоуправа, а финансиски е поддржан од Швајцарската агенција за развој и соработка (СДЦ).

На промоцијата на проектот присуствуваа повеќе од педесет претседатели на општински совети, министерката за локална самоуправа на Република Македонија, г-ѓа Ширет Елези, амбасадорката на Швајцарија во Република Македонија, г-ѓа Сибил Сутер Техада, и постојаниот претставник на УНДП и постојан координатор на Обединетите нации, г-ѓа Луиза Винтон. Пред присутните, Трајче Донев нагласи дека проектот создава можност за вмрежување на советниците, што ќе се реализира со голема поддршка на Комитетот на советите при ЗЕЛС, каде што општинските советници, независно од која општина се и од која националност или политичка опција, ќе

„Кëshillat komunale për herë të parë do të jenë në fokus të iniciativave të kapaciteteve të vetëqeverisjes lokale në Republikën e Maqedonisë në një projekt kompleks dhe afatgjatë i cili synon ndaj rritjes së efikasitetit të këshillave komunale në kryerjen e rolit të tyre të mbikëqyrjes dhe përfaqësimit me ç'rast do të rritet llogaridhënia dhe puna efektive e pushteteve komunale në plotësimin e nevojave të qytetarëve. Mjaft e rëndësishme është edhe ajo që këshilltarët patën mundësi që në fazën përgatitore të potencojnë nevojat e tyre prioritare. Të njëjtat janë në drejtim të kuptimit më themelor të dokumenteve kryesore buxhetore, informimi thelbësor me raportet financiare dhe të revizorit dhe korniza ligjore që duhet pajetër të respektohet gjatë menaxhimit me mjete financiare të komunës, si dhe nevoja nga siguri i komunikimit të drejtpërdrejtë të ndërsjellë, bashkëpunim dhe avancim të këshilltarëve, që tani është themeluar edhe në këtë projekt“.

Këtë theksoi Trajçe Donev, kryetar i Komitetit të këshillave pranë BNJVL-së, në promovimin e projektit të ri „Përforcim i këshillave komunale“ që u organizua më 13 tetor, 2016, në Mavrovë. Projekti do të realizohet në periudhë prej katër vitesh, nga ana e Programit për zhvillim të Kombeve të Bashkuara (UNDP) në bashkëpunim me Bashkësinë e njësive të vetëqeverisjes lokale të Republikës së Maqedonisë (BNJVL) dhe Ministrisë për vetëqeverisjes lokale, ndërsa me përkrahje financiare të Agjencionit Zvicëran për zhvillim dhe bashkëpunim (SDC).

Në promovim të projektit morrënpjesë më shumë se pesëdhjetë nënkryetarë të këshillave komunale, ministri për vetëqeverisje lokale të Republikës së Maqedonisë, z-nja Shiret Elezi, Ambasadori i Zvicrës z-nja Sibil Suter Tehada dhe përfaqësuesi i përhershëm i UNDP dhe koordinator i përhershëm i Kombeve të Bashkuara, Luiza Vinton. Para të pranishmëve, Trajçe Donev, potencoi se Projekti krijon mundësi për rrjetëzim të këshilltarëve, që do të realizohet me përkrahjen e Komitetit të këshillave pranë BNJVL-së, ku këshilltarët komunalë, pavarësisht nga cila komunë janë dhe nga cila kombësi ose opsjon politik, do të kenë mundësinë që në një vend të diskutojnë mbi çështje në kompetencë të tyre ndërsa në drejtim sigurimi të punës më efikase të këshillave komunale dhe bashkëpunim më i madh dhe transparencë me qytetarët. Shkëmbimi i ndërsjellë të përvojës do të jetë pjesë

имаат можност на едно место да дискутираат за прашањата од нивна надлежност, во насока на обезбедување поефикасно работење на советите и поголема соработка и транспарентност со граѓаните. Меѓусебната размена на искуства ќе биде еден од начините за реализација на заедничката цел, подобро функционирање на општинските совети, а ќе се обезбеди и организирање на обуки кои ќе овозможат советниците да ги надградат знаењата за компетентно справување со одредени состојби при функционирањето и донесувањето одлуки во Советот.

Министерката за локална самоуправа на Република Македонија, Ширет Елези рече дека работата на советите ја отсликува успешноста на процесот на децентрализација во Република Македонија, особено затоа што ја има улогата на имплементатор и афирматор на овој процес. Притоа, таа изрази поддршка за работата на Комитетот на советите при ЗЕЛС, и додаде дека Министерството за локална самоуправа секогаш ќе поддржува активности со кои се овозможува зајакнувањето на капацитети коишто ќе го подобрат процесот на децентрализација во земјата.

Во своето воведно обраќање, швајцарската амбасадорка Сибил Сутер Техада ја изнесе својата голема верба во успешноста на овој проект за зајакнување на општинските совети кон подобро извршување на нивните надлежности поврзани со улогата на надзор и претставување на интересите и потребите на граѓаните. Таа рече дека обезбедувањето поголема транспарентност и отчетност ќе создаде подобри услови за бизнис и поодржлива иднина за сите граѓани. Амбасадорката Техада нагласи дека Швајцарија активно го поддржува процесот на децентрализација во Македонија – во последните неколку години вложила огромни напори за унапредување на општинските услуги во сите единици на локална власт, и тоа во повеќе области, меѓу кои: образованието, животната средина, спортот, културата, водоснабдувањето, комуналните услуги и урбаното планирање.

На настанот се обрати и постојаниот претставник на УНДП, Луиза Винтон, посочувајќи дека проектот се стреми кон обезбедување алатки, знаење и доверба за членовите на општинските совети за подеднакво да ги застапуваат граѓаните на ло-

nga mënyra e realizimit të qëllimit të përbashkët, funksionim më i mirë i këshillave komunale, ndërsa do të sigurohet edhe organizimi i trajnimeve të cilat do të mundësojnë që këshilltarët do të avancojnë dituritë për menaxhim kompetent me gjendje të caktuara gjatë funksionimit dhe miratimit të vendimeve në Këshill.

Ministria për vetëqeverisje lokale të Republikës së Maqedonisë, Shiret Elezi theksoi se puna e këshillave pasqyron suksesin e procesit të decentralizimit në Republikën e Maqedonisë, veçanërisht që ka rolin e implementuesit dhe afirmuesit të procesit në fjalë. Pastaj ajo shprehu përkrahjen e punës së Komitetit të këshillave pranë BNJVL-së, veçanërisht në pjesën e aktiviteteve të tyre për sigurim të rrjetëzimit të këshilltarëve komunalë, përmes projektit në fjalë, me ç'rast shtoi se Ministria për vetëqeverisje lokale do të përkrahë aktivitetet me të cilat mundësohet përforcimi i kapaciteteve të cilat do të përmirësojnë procesin decentralizimit në vend.

Në fjalimin hyrës, ambasadorja zvicerane Sibil Suter Tehada përmendi besueshmërinë e saj të madhe në suksesin e projektit në fjalë për përforcim të këshillave komunale ndaj kryerjes më të mirë të kompetencës së tyre lidhur me rolin e mbikëqyrjes dhe paraqitjes së interesave dhe nevojave të qytetarëve. Ajo theksoi se sigurimi i transparencës më të madhe dhe llogaridhënies do të krijojë kushte më të mira për biznes dhe të ardhme më të qëndrueshme për të gjithë qytetarët. Ambasadorja Tehada Potenoi se Zvicra në mënyrë aktive përkrah procesin e decentralizimit në Maqedoni me ç'rast në disa vitet e fundit ka bërë përpjekje tejet të mëdha për avancimin e këshillave komunale në të gjitha njësitë e vetëqeverisjes lokale, dhe atë në më shumë lëmenjë: arsimi, mjedisi jetësor, sporti, kultura, furnizimi me ujë, shërbimet komunale dhe planifikimi urban.

Në ngjarjen në fjalë u drejtua edhe përfaqësuesi i përhershëm i UNDP, Luiza Vinton duke përmendur se Projekti do të synojë ndaj sigurimit të veglave, diturisë dhe besueshmërisë për anëtarët e këshillave komunale që t'i përfaqësojnë në mënyrë të barabartë qytetarët në nivel lokal. Ajo përmendi se një ndër karakteristikat e sistemit të vetëqeverisjes lokale në Maqedoni është ajo që tani kryetarët e komunave kanë rol të fuqishëm. Ajo pret të ardhur praktike, ndërsa kjo është çdo denarë që do të shpenzohet në nivel lokal të shpenzohet sipas nevojave të qytetarëve respektivisht do të shpenzohet në mënyrë transparente, në mënyrë të mençur dhe efikase.



кално ниво. Таа очекува практичен исход, а тоа е секој денар што ќе се потроши на локално ниво да биде потрошен според потребите на граѓаните, односно да биде потрошен транспарентно, мудро и ефикасно.

Во рамките на промотивниот настан, советниците имаа можност во периодот од 12 до 14 октомври 2016 година, да бидат непосредно запознаени и со активностите содржани во проектот. Беше промовирана и проектната интернет-страница за советниците и начинот за нејзино користење; Фејсбук-страницата наменета само за советниците, платформата за е-учење и контролната е-табла со индикатори за финансиско работење на општините. Преку интернет-страницата, советниците ќе имаат пристап до најновите вести на теми од нивен интерес, како и до стандардни информации за општините и општинските процеси додека пак, платформата за е-учење, која ќе биде дел од оваа интернет-страница е дизајнирана да биде многу повеќе од збир на информации. Советниците ќе можат да изберат и да се регистрираат на еден од многуте онлајн-курсеви, како и да го споделат своето мислење и искуство од учењето. Платформата ќе обезбеди пристап до снимени предавања, а советниците ќе можат да дадат препораки до своите колеги за тоа кои предавања да ги проследат. Исто така, ќе можат да достават барања и предлози за новите обуки и тоа ќе биде достапно во моментот кога барањето ќе го достигне прагот од најмалку 50 советници. Ова ќе помогне советниците да се соберат околу одредени заеднички интереси.

Кëshilltarët patën mundësi në periudhën prej 12-14 tetor, 2016, pas promovimit të projektit do të jenë të informuar në mënyrë të drejtpërdrejtë me qëllimet, detyrat dhe aktivitetet e drejtpërdrejta të përmbajtura në të. U promovua edhe faqja e internetit e projektit për këshilltarët dhe mënyra e shfrytëzimit të së njëjtës, faqja e Facebook e dedikuar vetëm për këshilltarët, platforma për E-mësim dhe E-tabela kontrolluese me indikatorët për punë financiare të komunës. Faqja e internetit të projektit do t'u japë qasje këshilltarëve të tyre në lajmet më të reja temave në interes të tyre, si dhe në informacionet standarde për komunat dhe proceset komunale ndërsa platforma për E-mësim do të jetë pjesë faqes së internetit në fjalë, me qëllim sigurimi të një kornize krahasuese që do t'i tejkalojë ashpër ligjet dhe praktikata nacionale, do të jenë të arritshme edhe lajme për ngjarjet rajonale dhe ndërkombëtare në lëminë e pushteteve komunale. U përmend se platforma e-mësim është dizajnuar të jetë më tepër përmbledhje informacionesh. Këshilltarët do të mund të zgjedhin dhe të regjistruhen në një nga kurset on-line, si dhe të ndajnë mendimet e tyre dhe përvojën nga mësimi. Platforma do të sigurojë qasje në ligjërimet e incizura, ndërsa këshilltarët do të mund të japin rekomandime te kolegët e tyre për atë cilat ligjëratat i ndjekin. Gjithashtu do të mund të parashtrijnë kërkesa dhe propozime për trajnime të reja dhe kjo do të jetë e arritshme në momentin kur do të arrijë pragun prej së paku 50 këshilltarë. Kjo do të ndihmojë që këshilltarët të mbledhen rreth interesave të caktuara të përbashkëta.

КОМИТЕТОТ НА СОВЕТИТЕ ПРИ ЗЕЛС ДИСКУТИРАШЕ ЗА ПОГОЛЕМА ОПЕРАТИВНОСТ ВО РАБОТЕЊЕТО

На 13 октомври 2016 година, во Маврово, Комитетот на советите при ЗЕЛС ја одржа осмата седница. Присутните дискутираа за одредени организациски прашања поврзани за поефикасното работење на ова тело, а се разговараше и за организирањето на обуките на претседателите од општинските совети, во рамките на проектот „Зајакнување на општинските советници“, кој го имплементира УНДП.

Членовите на Комитетот на советите предложија ова тело да одржува седници еднаш во месецот, и тоа да биде секој прв понеделник во месецот. Првиот следен состанок беше договорен за 7 ноември 2016 година, во салата на Град Скопје. Претседателот на комитетот, Трајче Донев апелираше за поголема присутност на членовите на Комитетот на состаноците. Во однос на втората точка од дневниот ред, беше посочено дека во рамките на новиот проект, предвидени се обуки за претседателите на Советите, каде што фокусот ќе биде ставен на темата „Комуникациски вештини“. Присутните предложија нивно одржување да биде на почетокот на следната година, при што се информираа и за системот на обуки што ќе бидат застапени во следниот период.



КОМИТЕТИ И КЭШИЛЛАВЕ ТЭ БНЈВЛ-СЭ ДИСКУТОИ МБИ ЧЭСХТЈЕН ТЭ ЈЕНЭ МЭ ОПЕРАТИВЭ ГЈАТЭ ПУНЭС СЭ ТЫРЕ

Комитети и кэшллавэ тэ БНЈВЛ-сэ, мэ 13 тетор, 2016, нэ Мавровэ мбajти сеансэ е тетэ. Тэ пранисхмит дискутуан мби чэсхтjе тэ организимит lidhur me punén мэ ефикасэ тэ трупит нэ фjalэ, ndërsa u bisedua edhe për organizimin e trajnimeve të kryetarëve të këshillave komunale, në kuadër të projektit „Përforsim i këshillave komunale“ që e implementon OSBE. Anëtarët e Komitetit të këshillave propozuan që trupi në fjalë të mbajë seancë një herë në muaj dhe kjo të jetë çdo e hënë e parë në muaj. Mbledhja e parë e ardhshme u caktua për 7 nëntor, 2016, në sallën e Qytetit të Shkupit. Kryetari i Komitetit, Trajçe Donev apeloi për pjesëmarrje më të madhe të anëtarëve të Komitetit nëpër mbledhje. Lidhur me pikën e dytë të rendit të ditës u përmend se në kuadër të projektit,

u parashikuan trajnime për kryetarët e këshillave, ku fokus do t'i vendoset temës „Aftësitë komunikuese“. Të pranishmit propozuan që mbajtja e tyre të jetë në fillim të vitit të ardhshëm, me ç'rast u informuan edhe për sistemin e trajnimeve të cilat do të jenë të përfaqësuar në periudhën e ardhshme.

УСПЕШНО РЕАЛИЗИРАН ПРОЕКТОТ ЗА РОДОВО ОДГОВОРНО БУЏЕТИРАЊЕ

ME SUKSES U REALIZUA PROJEKTI PËR BUXHETIM PËRGJEGJËS PËR BARAZI GJINORE



Заврши двегодишниот проект „Зајакнување на капацитетите на општинските службеници и локални претставници за родово одговорно буџетирање“, кој го реализираше ЗЕЛС со поддршка на ОН Жени (UN Women) – Тело на ОН за родова еднаквост и зајакнување на жените. По тој повод, на 31 октомври 2016 година, во Скопје, ЗЕЛС организираше завршна конференција на која беа претставени постигнатите резултати и научените лекции, а беа споделени и добри општински практики од родовото одговорно буџетирање и родовата еднаквост. На конференцијата беа поканети општинските координатори на Комисиите за родова еднаквост на мажите и жените и нивните претседатели.

Пред поканетите гости, директорката на ЗЕЛС, Душица Перишиќ посочи дека само една година по донесувањето на Европската повелба за еднаквост на жените и мажите во локалниот живот (2006 година), Управниот одбор на ЗЕЛС ја усвои, а досега повелбата ја имаат усвоено и 13 општини во земјата. Исто така, таа посочи дека сепак нашата земја, за разлика од европските, има една поинаква општествено-историска перцепција на ова прашање, особено на третирањето на жената која немала пречки ниту во однос на постигнување на менаџерските позиции, ниту во однос на поделување плаќање на нејзиниот труд за истата позиција, во однос на мажите. Сепак, во делот во нејзиното политичко учество, особено на локално ниво, практиката покажува дека е потребна дополнителна поддршка на жената за челните политички позиции, со оглед на досегашната мала процентуална засапаеност на жени-градоначалнички, но и жените министерки во земјата.

„Искуствата што десетте пилот-општини ги стекнаа преку овој проект се драгоцени и ќе придонесат за уште поголемо подигнување на свеста на локално ниво за прашањата од родова еднаквост, а особено придонесе за обезбедување поголема посветеност на општините при креирањето на буџетот од аспект на негова родова насоченост“, рече Перишиќ објавувајќи ја позитивната вест дека постои голема веројатност проектот да продолжи да се реализира и во следниот период.

На присутните им се обрати и Ермира Лубани, регионална проектна менаџерка на ОН Жени, која се заблагодари за

Проектиот двјеџар „Пërforcim i kapaciteteve të nëpunësve komunalë dhe përfaqësuesve lokalë“ që e realizoi BNJVL me përkrahjen e UN Women – Trup i KB për barazi gjinore dhe përforcim të rolit të femrave, përfundoi. Me këtë rast më 31 tetor, 2016, në Shkup, BNJVL organizoi konferencë përfundimtare në të cilën u prezantuan rezultatet e arritura dhe mësimet e mësuara, ndërsa u ndanë edhe praktikat e mira komunale nga buxhetimi përgjegjës për barazi gjinore dhe barazia gjinore. Në konferencë u ftuan koordinatorët komunalë të Komisionit për barazi gjinore të femrave dhe meshkujve dhe kryetarët e tyre.

Para mysafirëve të pranishëm, drejtori i BNJVL-së, Dushica Perishiq, përmendi se vetëm një vit pas miratimit të Kartës Evropiane për barazi të femrave dhe meshkujve në jetën lokale (2006), Bordi drejtues i BNJVL-së, miratoi të njëjtën, ndërsa deri më tani Kartën e kanë miratuar edhe 13 komuna në vend. Gjithashtu, ajo përmendi se vendi jonë për dallim nga ato evropiane, ka perceptim më të gjërë shoqëror-politik mbi këtë çështje, veçanërisht në trajtimin e femrës e cila nuk ka pasur pengesa as lidhur me arritjen e pozitive menaxhuese, e as lidhur me pagesën e punës së saj, në raport me meshkujt, për pozitën e njëjtë. Megjithatë në pjesën e pjesëmarrjes së saj politike, veçanërisht në nivel lokal, praktika tregon se është e nevojshme një përkrahje plotësuese të femrës lidhur me pozitën udhëheqëse politike, duke pasur parasysh përfaqësimin e vogël të deritanishëm të femrave – kryetare komunash, por edhe femrave ministre në vend. – „Përvojat që dhjetë pilot komunat i kanë arritur përmes projektit në fjalë janë të vlefshme dhe do të kontribuojnë për ngritje më të madhe të vetëdijes në nivel lokal lidhur me çështjen e barazisë gjinore, ndërsa veçanërisht kontribuoi për sigurimin e përkushtimit më të madh të komunave gjatë krijimit të buxhetit në aspekt të drejtimit të tij gjinore“ theksoi Perishiq duke ndarë lajmin pozitiv se ekziston mundësi që projekti të vazhdojë realizimin edhe në periudhën e ardhshme.

Të pranishmëve i'u drejtua edhe Ermira Lubani, menaxher projekti rajonal UN Women, e cila shprehu falënderim për bashkëpunim të suksesshëm me BNJVL-në. Ajo theksoi se në vendin tonë ka relativisht vendosje të mirë ligjore mbi këtë çështje, ndërsa duhet të përforcohen kapacite-



успешната соработка со ЗЕЛС. Таа истакна дека во нашата земја има релативно добра законска поставеност на ова прашање, и дека треба да се зајакнат општинските капацитети за нејзина примена на локално ниво, да се обезбедат повеќе и поквалитетни анализи во однос на родовата еднаквост, а при креирањето на општинските буџети, уште повеќе да се зголеми свеста за потребата од поголема застапеност на родовите потреби и аспекти на граѓаните.

„Добро е што бројот на обучената администрација за родово буџетирање се зголемува, а детектирани се и предизвиците на кои во иднина треба повеќе да се поработи, кои главно се однесуваат на недоволна информациска поврзаност и размена на податоци меѓу централната и локалната власт, кои претставуваат основа за планирање и стратески пристап на примена на ова прашање“, рече Лубани.

За конкретните резултати на проектот говореше координаторот на проектот од ЗЕЛС, Ирена Николов, која посочи дека сè поголем број општини предвидуваат активности со кои се промовира родовиот концепт и се врши едукација на вработените, но и на населението за промовирање на родовата еднаквост. Сè поголем број општини изработуваат акциски план за еднакви можности, како законска обврска, а многу од нив се зафатија и со изработка на програма за родова еднаквост, па дури и стратегии за родова еднаквост. Поддршката на ЗЕЛС е насочена во лобирање за обезбедување унифицираност во спроведувањето на законската регулатива, подобрување на квалитетот на постојните закони од оваа област и зајакнување на општинските капацитети за одговорно родово буџетирање. Како резултат на тоа, а во согласност со Стратегијата на ЗЕЛС 2016-2020 година, подготвен е и работен план на тригодишен акциски план на ЗЕЛС за родо-

тет комунале për implementimin e saj në nivel lokal, të sigurohen më shumë dhe analiza më cilësore lidhur me barazinë gjinore, ndërsa gjatë krijimit të buxheteve komunale, edhe më shumë do të rritet vetëdija për nevojën nga përfaqësimi më i madh i nevojave dhe aspekteve gjinore të qytetarëve. - „Mirë është që numri i administratës së trajnuar për buxhetim gjinor për rritet, ndërsa janë detektuar edhe sfidat në të cilat në të ardhmen duhet që më tepër të punohet, të cilat kryesisht kanë të bëjnë me ndërlidhjen e informacioneve dhe shkëmbimin e të dhënave midis pushtetit qendror dhe atij lokal, të cilat paraqesin bazë për planifikim dhe qasje strategjike të zbatimit të çështjes në fjalë“, theksoi Lubani.

Lidhur me rezultatet konkrete të projektit diskutoi koordinatori i projektit nga BNJVL, Irena Nikollov, e cila përmendi se një numër më i madh i komunave parashikojnë aktivitetet me të cilat promovohet koncepti gjinor dhe kryhet edukimi i të punësuarve, por edhe i popullatës për promovim të barazisë gjinore. Një numër gjithnjë e më i madh i komunave hartojnë Plan aksional për mundësi të barabarta, si obligim ligjor, ndërsa shumë prej tyre punuan edhe në hartimin e Programit për barazi gjinore, e deri në Strategjitë për barazi gjinore. Përkrahja e BNJVL-së drejtohet ndaj lobimit për sigurimin e implementimit unik të rregullativës ligjore, përmirësimi i cilësisë së ligjeve ekzistuese nga kjo lëmi dhe përforcimi i kapaciteteve komunale për buxhetim përgjegjës për barazi gjinore. Si rezultat i kësaj, e konform Strategjisë së BNJVL-së 2016-2020, u përgatit edhe plani punues i Planit aksional trevjeçar të BNJVL-së për buxhetim përgjegjës për barazi gjinore, si dhe platforma e internetit (www.rob.zels.org.mk) në të cilën vendosen të gjitha





во одговорно буџетирање, како и веб-платформа (www.robzels.org.mk), на која се поставуваат сите новини, законски обврски, како и добри практики од општините во спроведувањето и застапувањето на родовата еднаквост и родовото одговорно буџетирање на локално ниво.

На конференцијата беа изнесени и добри практики од три општини: Битола, Боговине и Велес, а ангажираните експерти во проектот изнесоа дел од анализите што ги направија во однос на предизвиците со кои се соочува локалната власт, во насока на обезбедување соодветен пристап за спроведување на активности за родова еднаквост и родово одговорно буџетирање. Тие изразија задоволство од сè посериозните заложби на локалните власти во третирањето на родовите прашања и родовото буџетирање, изразено и преку сè почестата подготвеност за креирање стратегиски пристап, но притоа ја посочија потребата од обезбедување родова статистика, која недостасува и на локално и на централно ниво. Родовата статистика соодветно ги рефлектира разликите и нееднаквостите меѓу мажите и жените во сите сфери на животот, преку податоци коишто се разделени по пол, ги рефлектира родовите разлики, претставува основа за дефинирање на родово сензитивни индикатори и претставува основ за мерење на социјалните промени. За стратегиско дејствување и квалитетен пристап на овие состојби, потребна е пред сè идентификација на родовите прашања, што би се обезбедило и преку спроведување на истражувања, анкети, прашалници, родово разделена статистика, индикатори за мерење на напредокот во остварување на целите – родови индикатори и оцена на позитивните или негативните ефекти, како и развивање механизми за менторство и особено, обезбедување институционален пристап на родовите прашања.

risitë, obligimet ligjore, si dhe praktikat e mira nga komunat në implementimin dhe përfaqësimin e barazisë gjinore dhe buxhetimit përgjegjës për barazi gjinore në nivel lokal.

Në konferencë u parashtruan edhe praktikat e mira nga tre komunat: Manastiri, Bogovina dhe Velezi, ndërsa ekspertët e angazhuar në Projekt, parashtruan një pjesë të analizave që i kryen lidhur me sfidat me të cilat ballafaqohet pushteti lokal në drejtim të sigurimit të qasjes adekuate për zbatim të aktiviteteve për barazi gjinore dhe buxhetim përgjegjës për barazi gjinore. Ata u shprehën të kënaqur nga përpjekjet më serioze të pushteteve lokale në trajtimin e çështjeve gjinore dhe buxhetimit përgjegjës për barazi gjinore, të shprehur edhe përmes përgatitjes gjithnjë e më të shpeshtë për krijim të qasjes strategjike, megjithatë përmendi nevojën nga siguri i statistikës gjinore e cila mungon edhe në nivel lokal edhe në atë qendror. Statistika gjinore në mënyrë adekuate i reflekton dallimet dhe pabarazitë midis femrave dhe meshkujve në të gjitha sferat e jetës, përmes të dhënave të cilat janë ndarë në bazë të gjinisë, i reflekton dallimet, paraqet bazë për definimin e indikatorëve të ndjeshëm gjinorë dhe paraqet bazë për matjen e ndryshimeve sociale. Për një veprim strategjik dhe qasje kualitative të këtyre gjendjeve, është e nevojshme para se gjithash identifikim i çështjeve gjinore që do të sigurohej edhe përmes zbatimit të hulumtimeve, sondazheve, pyetësorëve, statistikës për përcaktim gjinor, indikatorët për matje të avancimit në realizimin e qëllimeve – indikatorët gjinorë dhe vlerësimi i efekteve pozitive dhe negative, si dhe zhvillimi i mekanizmave për mentorim dhe veçanërisht siguri të qasjes institucionale të çështjeve gjinore.



Општина Битола со „Силен женски активизам“ до родов пристап и во програмата за транспорт

Претставниците од Битола ја презентираа целата постапка на инкорпорирање на нивните активности за вклучување на родово буџетирање при донесувањето на посебните програми во општината, насловена „Силен женски активизам“. Особено акцент е ставен на руралната жена и родовиот пристап во програмата за транспорт. По пат на анализа на прашалници, утврдена е потребата за приспособување на локалниот транспорт за жените, мажите и децата во руралните области во општина Битола. Анализирани се потребите на жените при користењето на пет автобуски линии, по што е воведена нова линија на патниот правец Битола – Кукуречани – Црнец – Битола, со што им се олеснуваат можностите на жените за поефективно извршување на нивните обврски. Со низа активности за зајакнување на свеста на општинската администрација, на советниците, па и поголем дел од населението, во буџетот се направени и други родови буџетирања, меѓу кои дел се однесуваат на обезбедување пешачки патеки и тротоари во делови околу училиштата, а во комуналната програма, се влијаело за обезбедување ново или посоодветно осветлување на одредени зони.



Komuna e Manastirit me „Aktivizëm të fuqishëm të femrës“ deri në qasjen gjinore dhe në programin për transport

Përfaqësuesit e Manastirit prezantuan procedurën e përgjithshme të inкорпорimit të активитетеве për përfshirjen e buxhetimit përgjigjes për barazi gjinore gjatë miratimit të programeve të veçanta në komunë, të titulluar „Aktivizëm të fuqishëm të femrës“. Theksi i veçantë i vendoset femrës rurale dhe qasjes gjinore në programin për transport. Në mënyrë të analizës së pyetësorëve, u përcaktua edhe nevojа nga përshtatja e transportit lokal për femrat, meshkujt dhe fëmijët në rajonet rurale në komunën e Manastirit. Janë analizuar nevojat e femrave gjatë shfrytëzimit të pesë linjeve të autobusëve në drejtim Manastir-Kukurçani-Crneec-Manastir, me ç'rast u lehtësohen mundësitë e femrave për kryerje më efikase të obligimeve të tyre. Me një varg активитетesh për përforsim të vetëdijes të administratës komunale, klëshilltarëve por edhe një pjesë të madhe të popullatës në buxhet janë bërë edhe buxhetime tjera për barazi gjinore, midis të cilave një pjesë kanë të bëjnë me sigurimin e vendkalimeve për këmbësorë dhe trotuare në pjesën rreth shkollave, ndërsa në programin komunal, ndikohet për sigurimin e ndriçimit të ri ose më cilësor në zona të caktuara.

Општина Боговиње ја поттикнува руралната жена –претприемач

Општина Боговиње, повеќе од десет години посветува голем акцент на родовата еднаквост, а со овој проект и на родовото одговорно буџетирање. Општината прави голем исчекор напред и обезбедува посебна фондација „Егалите“, преку која финансиски ги потпомага жените-претприемачки од општината. Обезбедува обуки во насока на усовршување на претприемачките вештини, организира саеми каде што тие ќе можат да ги претстават своите производи (два во општината и еден во Скопје), но пред сè, општината им дава и конкретна, финансиска поддршка за развивање на нивните мали бизниси. На тој начин се создава силен поттик тие да водат бизнис, да ги презентираат своите вештини и својата умешност. Во подготовка е и реализација на „Недела на жената“, како и подготовка на каталог, каде што ќе бидат претставени нивните бизниси и производите што ги создаваат, сè во насока на поттикнување на жената да биде успешен претприемач. Во тој контекст, општината на Меѓународниот ден на руралната жена – 15 октомври, организира и конференција посветена на оваа тема. Тргувајќи од досегашните позитивни резултати од активностите од родов аспект, општината продолжи со нивно



Komuna e Bogovinës nxit femrën rurale-sipërmarrëse

Komuna e Bogovinës, më shumë se dhjetë vite përkushton theks të veçantë barazisë gjinore, ndërsa me këtë projekt edhe buxhetimit përgjegjës për barazi gjinore. Komuna bën një hap të madh përpara dhe siguron fondacion të veçantë „Egalite“ përmes së cilit në mënyrë financiare i ndihmon femrat-sipërmarrëse nga komuna. Siguron trajnime në drejtim të avancimit të aftësive sipërmarrëse, organizon panaire ku të njëjtat mund t'i paraqesin

prodhimet e tyre (dy nga komuna dhe një nga Shkupi), por para se gjithash komuna u jep edhe përkrahje konkrete, financiare për zhvillimin e bizneseve të tyre të vogla. Në këtë mënyrë krijohet një nxitje e fuqishme që ato të zhvillojnë biznes, t'i prezantojnë aftësitë e tyre dhe mjeshtërinë. Në përgatitje është edhe realizimi i „Javës së femrës“ si dhe përgatitja e katalogut, ku do të prezantohen bizneset dhe prodhimet e tyre, në drejtim të nxitjes së femrës të jetë një sipërmarrës i suksesshëm. Në këtë kontekst komuna në ditën ndër-kombëtare të femrës rurale – 15 tetori, organizon konferencë të dedikuar mbi këtë темë. Duke u nisur nga rezultatet pozitive nga активитетет në aspektin gjinor, komuna vazhdon me inкорпорimin e tyre edhe në Programin për zhvillim

инкорпорирање и во Програмата за локален економски развој, особено во делот за развивање на алтернативен туризам. Беше посочено дека општината реализира и други, многубројни активности, и дека од особена важност е што најпрво започнале со активности за зајакнување на свеста и зголемување на информираноста за значењето на родовата еднаквост на сите вработени во општината и на советниците, а потоа и на населението. Потоа родовото буџетирање почнуваат да го инкорпорираат во буџетирањето на повеќе општински програми. Како пример се посочува поттикнувањето на жените за нивна поголема вклученост во спортот и формирањето женски спортски друштва. Според претставникот на општина Боговиње, Нуриман Тефику, со сите овие активности се обезбедува и поголема вклученост на жената од овој регион во креирањето на општинските локални политики и приоритети во инвестирањето, што се забележува и при спроведувањето на алатката „Форуми во заедниците“, каде што учеството на жената на форумските сесии е поголемо од 50%.

економик локал, веќанëришт нë pjesën e zhvillimit të turizmit alternativ. U përmend se komuna realizon edhe aktivitete tjera të shumta dhe se mjaft e rëndësishme është që paraprakisht kanë filluar me aktivitete për përforsim të vetëdijes dhe rritje të informimit për rëndësinë e barazisë gjinore të të gjithë të punësuarve në komunë dhe këshilltarëve komunalë, ndërsa pastaj edhe vetë popullatës. Pastaj buxheti mërgjegjës për barazi gjinore fillon të inkorporohet në buxhetimin e programeve komunale. Si shembull përmendet nxitja e femrave për involvime më të madh në sport dhe formim të shoqata sportive për femra. Sipas përfaqësuesit të komunës së Bogovinës, Nuriman Tefiku, me të gjitha këto aktivitete siguron edhe përfshirje më të madhe të femrës, nga rajoni në krijimin e politikave dhe prioritetëve lokale në investim, që u vëre edhe gjatë zbatimit të vegllës „forumet në bashkësi“ ku pjesëmarrja e femrës në sesionet e forumeve është më e madhe se 50%.

Општина Велес со делегирање на надлежности до покралитетни активности од родова еднаквост

Иако општина Велес, не беше дел од овој конкретен проект, сепак има огромно позитивно искуство во имплементирање на родови политики на локално ниво и во реализирањето на родовото одговорно буџетирање. Тие ја претставија добрата практика на делегирање на надлежност на локалната власт за поуспешно спроведување на овие политики, на невладиниот сектор. Преку транспарентна и претходно добро утврдена процедура, а во согласност со Законот за локална самоуправа, општината има можност да делегира надлежности од јавен интерес од локално значење на други правни и физички лица, врз основа на договор за извршување работи од јавен интерес, во согласност со законот. Преку вклучување и на Советот на општината, потоа по пат на јавен конкурс и спроведување на процедурата од страна на формирани Комисија за избор, оваа надлежност беше префрлена на невладината организација, што се покажа многу целесходно, бидејќи третирањето на ова прашање доби вистинско место на локално ниво. Се реализираат низа активности, граѓаните се едуцираат, расте свеста за родовата еднаквост и потребата од поголема застапеност и вклученост на населението при креирањето на родово одговорен буџет... Се прават евалуации на преземените активности, се извлекуваат предизвиците и се изнаоѓаат начини за нивно надминување, се внесуваат посвежи и иновативни идеи за покралитетно третирање на прашањето на родова еднаквост, што според општина се покажало како навистина добар модел кој го препорачуваат и на другите општини. Претставничката од Велес, Биљана Манаскова, упати отворена покана до сите заинтересирани претставници од општините да дојдат во Велес и непосредно да се запознаат со целата процедура и реализација на делегирањето на ваква надлежност на невладиниот сектор.



Комуна е Велесит ме делегим të компетенте - drejtë активитетеве më cilësore për barazi gjinore

Edhe pse komuna e Velesit, nuk ishte pjesë e projektit konkret, megjithatë ka një përvojë tejet pozitive në implementimin e politikave gjinore në nivel lokal dhe në realizimin e buxhetimit përgjegjës për barazi gjinore. Këto prezantuan praktikën e mirë të delegimit të kompetencave të pushtetit lokal për zbatim më të suksesshëm të këtyre politikave, në sektorin joqeveritar. Përmes transparencës dhe procedurës paraprakisht mirë të përcaktuar, ndërsa konform ligjit për vetëqeverisje lokale, komuna ka mundësi të delegojë kompetenca me interes publik me rëndësi lokale të personave tjerë juridikë e fizikë, në bazë të marrëveshjes për punë me interes publik, konform ligjit. Përmes përfshirjes edhe të Këshillit të komunës, pastaj përmes konkursit publik dhe zbatimit të procedurës nga ana e Komisionit të formuar për zgjedhje, kompetenca në fjalë i'u transferua organizatës joqeveritare, që ishte mjaft frytdhënëse, pasi që trajtimi i kësaj çështjeje fitoi vend të veçantë në nivel lokal. Realizohen një varg aktivitete, qytetarët edukohen, ngritet vetëdija për barazi gjinore dhe nevoja nga përfaqësimi dhe përfshirja e popullatës gjatë krijimit të buxhetit përgjegjës për barazi gjinore. Bëhen evaluime të aktivitetëve të ndërmarra, tërhiqen sfidat dhe gjenden mënyrat për tejkalimin e tyre, vendosen ide më të freskëta dhe inovative për trajtim më cilësor të çështjes lidhur me barazinë gjinore, që sipas komunës është treguar si një model me të vërtetë të mirë, që u'a rekomandojmë edhe komunave tjera. Përfaqësuesja e Velesit, Biljana Manaskova, u dërgoi thirrje të hapur të gjithë përfaqësuesve të interesuar nga komunat të vijin në Veles dhe drejtpërdrejtë të informohen me mbarë procedurën dhe realizimin e delegimit të kompetencës së këtyre të sektorit joqeveritar.



ЛЕР ОДДЕЛЕНИЈАТА ОД ОПШТИНИТЕ СЕ ЗАПОЗНАА СО РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА БФЦ

Регионалната програма „Сертификација на општини со повољно деловно опкружување“ беше претставена пред претставниците од општините од одделенијата за локален економски развој на работилницата што беше одржана во центарот за обука на ЗЕЛС, на 21 октомври 2016 година. Оваа програма се реализира во нашата земја од 2011 година, а исто така и во земјите од регионот: Србија, Босна и Херцеговина, Република Српска, Хрватска, а од минатата година и во Црна Гора. ЗЕЛС заедно со Сојузот на стопански комори на Република Македонија (ССК) го сочинуваат Националното сертификационо тело, одговорно за нејзино спроведување во нашата земја. Досега низ процесот на сертификација минаа осум македонски општини, од кои шест се стекнаа со сертификатот, а во фаза на сертификаирање се две општини: Битола и Илинден.

Целта на работилницата беше сите општини во земјата непосредно да се запознаат со целите на оваа програма, придобивките од програмата за локалните власти коишто се однесуваат непосредно за начинот на работење и процедурите што се спроведуваат во одделенијата за локален економски развој и регионалните, односно глобални придобивки насочени кон конкурентно позиционирање на општината во рамките на регионот, како повољна дестинација за вложување и инвестирање. Со стекнувањето на сертификатот, општината добива место на регионалната мапа на БФЦ, што значи дека секој потенцијален стопанственик или бизнисмен кој сака да инвестира на оваа територија, стекнува доверба дека во сертифицираните општини ќе добие пријателски пристап од страна на локалната власт, ќе комуницира со администрација којашто е веќе подготвена и насочена да одговори со најбрзи и најсоодветни информации на неговите барања и дека ќе му излезе во пресрет за заедно да минат низ процедурите доколку одлучи своите средства да ги инвестира во општина што има БФЦ сертификат. На еден начин, овој сертификат е своевиден престиж за локалните власти од регионот, бидејќи ја поттикнува нивната конкурентност и, воедно, конкурентноста на регионот за реализација на колку што е можно поголеми инвестирања во овој дел од Европа.

Присутните на работилницата накратко се запознаа со 12-те критериуми што треба да ги исполни секоја општина докол-

SEKSIONET PËR ZHEL NGA KOMUNAT U INFORMUAN ME PROGRAMIN RAJONAL PËR BFC

Programi rajonal „Certifikim i komunave me ambient miqësor ndaj biznesit“ u prezantua para përfaqësuesve nga komunat nga seksionet e Zhvillimit ekonomik lokal të punëtorisë që e mbajti në Qendrën e trajnimeve të BNJVL-së, më 21 tetor, 2016. Programi realizohet në vendin tonë nga viti 2011, ndërsa gjithashtu edhe në vendet nga rajoni: Serbia, Bosnja dhe Hercegovina, Republika Srpska, Kroacia, ndërsa nga viti i kaluar edhe në Mal të Zi. BNJVL së bashku me Lidhjen e odave ekonomike të Republikës së Maqedonisë (LOE) përbëjnë Trupin nacional të certifikimit, përgjegjës për zbatimin e tij në vendin tonë. Deri më tani në procesin e certifikimit kaluan tetë komuna të Maqedonisë, prej të cilave gjashtë fituan certifikatën në fjalë, ndërsa në fazë certifikimi janë dy komuna: Manastiri dhe Ilinden.

Qëllimi i punëtorisë ishte që të gjitha komunat në vend drejtpërdrejtë të informohen me qëllimet e Programit, përfitimet nga i njëjti për pushtetet lokale të vilat kanë të bëjnë me drejtpërdrejtë me për mënyrën e punës dhe procedurat të cilat zbatohen në vetë seksionet për Zhvillim ekonomik lokal dhe përfitimet rajonale, respektivisht globale të drejtuara ndaj pozicionimit konkurrues të komunës në kuadër të rajonit, si destinacion i volitshëm për investim. Me vetë marrjen e certifikatës komuna fiton vend në hartën rajonale për BFC që do të thotë se çdo biznesmen potencial që dëshiron të investojë në këtë territor fiton besueshmëri se në komunat e certifikuar do të fitojë një qasje „miqësore“ nga ana e pushtetit lokal, do të komunikojë me administratën që tashmë është e gatshme dhe synon t'i ofrojë informacione më adekuate kërkesave të tij dhe se do t'u dalë në vigjilje që bashkërisht të kalojnë nëpër procedurat përderisa vendos që mjetet e tij t'i investojë në një komunë që ka certifikatë BFC, në një mënyrë certifikata në fjalë është prestigjioze për pushtetet lokale nga rajoni, pasi që nxit konkurrencën dhe njëkohësisht konkurrencën e rajonit për realizim të investimeve sa më të mëdha në këtë pjesë të Evropës.

Të pranishmit në punëtori, shkurtimisht u informuan me 12 kriteret, që duhet t'i plotësojë çdo komunë përderisa paraqitet të kalojë nëpër procesin e certifikimit, si dhe me



ку се пријави за да мине низ процесот на сертификање, како и со целиот процес, временската рамка, обврските и начинот на оценување за да се добие сертификатот. Притоа, тие добија и прирачник во кој детално се изнесени сите критериуми и поткритериуми што може да ги разгледаат дополнително, а имаа можност и да ги слушнат искуствата од дел од општините коишто ја минаа оваа програма во земјава, како и корисни совети од присутните верификатори. Верификаторите, меѓу другото, пренесоа одредени сознанија и за состојбите од другите општини од регионот. Навидум изгледа дека станува збор за сложен процес, но оние што веќе ја минаа постапката истакнаа дека повторно би прифатиле ваков предизвик, бидејќи целиот процес нуди надградување на капацитетите на ЈЕР одделението, ја потенцира нужната потреба од соработка, внатре во општината, но и со релевантните институции, и особено со бизнис секторот, и истовремено мотивира да се размислува за нови анализи и унапредувања на целиот процес.

mbarë procesin, korniza ligjore, obligimet dhe mënyra e notimit me qëllim që të fitojë certifikatën në fjalë. Pastaj ata fituan edhe Doracak, në të cilin detajisht janë parashtruar të gjitha kriteret dhe nën-kriteret që mund t'i shqyrtojnë, ndërsa patën mundësi edhe t'i dëgjojnë përvojat nga një pjesë e komunave të cilat kaluan programin në vend, si dhe këshillat e dobishme nga verifikuesit e pranishëm, të cilët mes tjerash bartën informacione edhe mbi gjendjet nga komunat tjera nga rajoni. Sikur duket se bëhet fjalë për një proces të ndërlikuar, por ata të cilët kaluan procedurën përmendën se sërisht do të pranonin një sfida të këtillë, pasi që mbarë procesi ofron avancim të kapaciteteve të seksionit të ZHEL, që potencon nevojën e domosdoshme nga bashkëpunimi, si në komunë, ashtu edhe me institucionet relevante veçanërisht me sektorin e biznesit dhe njëkohësisht të motivon për të menduar mbi analiza dhe avancime të reja në mbarë procesin.

АКЦИСКИ ПЛАН ЗА РОДОВА ЕДНАКВОСТ НА ЛОКАЛНО НИВО НА ЗЕЛС 2017-2020 – ВО РАБОТНА ВЕРЗИЈА

Работната група за родова еднаквост на локално ниво, формирана со цел да ја изготви работната верзија на Акцискиот план за родова еднаквост на локално ниво на ЗЕЛС 2017-2020, се состана во просториите на Заедницата, на 13 октомври 2016 година. Присутните членови дискутираа за дефинитивните предлози за содржината на овој документ, кои произлегоа од тридневната работилница што се одржа од 28 до 30 септември во Берово. Појдовна цел беше планот да е во корелација со Стратегијата на ЗЕЛС 2016-2020 година; односно, при определувањето на приоритетите и предвидените мерки, се тргнува од намерата овој документ да преставува посебна рамка на политиката на ЗЕЛС за родова еднаквост, истовремено следејќи ги мисијата, целите, задачите и активностите на Заедницата, но едновременно и остварувањето на националното законодавство и политиките за родова еднаквост, кои треба да ги спроведуваат локалните власти. Преку овој план ќе се зајакне и улогата на ЗЕЛС како промотор на Европската повелба за еднаквост на жените и мажите во локалниот живот. Во тој контекст, во работната верзија на документот, присутните ги елаборираа и ги конкретизирааа зајакнувањето, приоритетите и клучните акции на политиката на ЗЕЛС за промоција и унапредување на родовата еднаквост во локалната власт во следните три години.

PLANI AKSIONAL PËR BARAZI GJINORE TË PUSHTETIT LOKAL TË BNJVL-SË 2017-2020 – NË VERSION PUNUES

Grupi punues për barazi gjinore në nivel lokal, të formuar me qëllim të përgatitjes së versionit punues të Planit aksional për barazi gjinore në nivel lokal të BNJVL-së 2017-2020. më 13 tetor, 2016, mbajti mbledhje në hapësirat e Bashkësisë diskutuan mbi propozimet definitive për përkrahjen e këtij dokumenti, që rrodhi nga punëtorja treditore që u mbajt më 28-30 shtator, Berovë. Qëllimi inicial ishte që plani të jetë në korrelacion me Strategjinë e BNJVL-së 2016-2020. Respektivisht gjatë caktimit të prioriteteve dhe masave të parashikuara, duke u nisur nga qëllimi që ky dokument të paraqesë kornizë të veçantë të politikës për barazi gjinore të BNJVL-së, njëkohësisht duke i ndjekur misionin, qëllimet, detyrat dhe aktivitetet e Bashkësisë, por njëkohësisht edhe realizimin e legjislaturës nacionale dhe politikave për barazi gjinore, që duhet t'i zbatojnë pushtetet lokale. Përmes Planit në fjalë do të përfordhet edhe roli i BNJVL-së si promovues i Kartës Evropiane për barazi midis femrave dhe meshkujve në jetën lokale. Në këtë kontekst, në versionin punues të dokumenteve, të pranishmit i elaboruan edhe përpjekjet konkrete, prioritet dhe aksionet kryesore të politikave të BNJVL-së lidhur me promovimin dhe avancimin e barazisë gjinore në pushtetin lokal në tre vitet e ardhshme.



Во согласност со стратегиската цел за лобирање и застапување на интересите на локалните власти, ЗЕЛС ќе ја има улогата на посредник во креирањето на националните политики и законодавството, преку дијалог, учество во соодветни органи и тела, но и со залагањето за подобрување на соработката на централните институции за поддршка и помош на ЗЕЛС во процесот на подготовка и спроведување на родово одговорни политики и буџети. За остварување на оваа цел, опфатени се и низа други насоки и активности.

Во однос на втората стратегиска цел за обезбедување и одржување систем на услуги на општините, се предвидуваат мерки, меѓу кои континуирано информирање, координација и следење, поддршка со обуки, советувања, креирање алатки што им се од полза на локалните власти за примена на родовите политики и закони од оваа област. Од особена важност е обезбедувањето унифицираност на критериумите во поглед на: структурата и основните содржини на годишните програми; процесите на планирање и соработка на секторите во рамките на ЗЕЛС, а кои се во функција на родово анализа и идентификација на родово релевантни индикатори и мерки.

И во контекст на третата стратегиска цел на ЗЕЛС, зајакнување на институционалните капацитети, ќе се овозможува континуирано надградување и специјализирање на дел од стручната служба на ЗЕЛС во насока на нудење самостојна поддршка на општините, како редовна услуга којашто потоа може да прерасне и во делот на платени услуги како една од следните определби на Заедницата за обезбедување на нејзина самоодржливост.

Работната верзија на Акцискиот план, која беше подготвена на состанокот, ќе биде доставена до сите општини на разгледување, а пристигнатите забелешки, предлози и сугестии повторно ќе бидат разгледани од работната група, по што ќе се дефинира и нацрт-верзијата којашто ќе биде изнесена на дискусија, на седница на Управниот одбор на ЗЕЛС.

Процесот на изработка на тригодишниот Акциски план, кој претставува рамка за родово еднаквост, се одвиваше со техничка поддршка на ОН Жени (UN Women) – тело на Обединетите нации за родово еднаквост и зајакнување на жените во рамките на проектот за Промоција на родово одговорни политики во Југоисточна Европа и во Република Молдавија (2013–2016), финансиран од Австриската развојна агенција и Швајцарската агенција за развој.

Konform qëllimit strategjik për lobim dhe përfaqësim të interesave të pushteteve lokale BNJVL do të ketë rolin e ndërmjetësuesit në krijimin e politikave dhe ligdhënies, përmes pjesëmarrjes në organet dhe trupat adekuate, por edhe në përpjekjen për përmirësim të bashkëpunimit të institucioneve qëndrore për përkrahje dhe ndihmë të NJVL në procesin e përgatitjes dhe zbatimit të politikave dhe buxhetit përgjegjës për barazi gjinore. Lidhur me realizimin e qëllimit në fjalë janë përfshirë edhe një varg drejtimesh dhe aktivitësh tjera.

Lidhur me qëllimin e dytë strategjik për sigurimin dhe mirëmbajtjen e sistemit të shërbimeve të komunave, janë parashikuar masa midis të cilave informim i vazhdueshëm, koordinim dhe ndjekje, përkrahje për trajnimet, krijim të veglave që janë në dobi të pushteteve lokale për implementimin e politikave dhe ligjeve për barazi gjinore nga kjo lëmi. Mjaft i rëndësishëm është edhe siguri i unifikimit të kriterëve në drejtim të: infrastrukturës dhe përmbajtjet kryesore të programeve vjetore; proceseve të planifikimit dhe bashkëpunimit të sektorëve në kuadër të NJVL, ndërsa të cilët janë në funksion të analizës gjinore dhe identifikimit të indikatorëve dhe masave relevante për barazi gjinore.

Edhe në kontekst të qëllimit të tretë strategjik të BNJVL-së, përforcimi i kapaciteteve institucionale, do të mundësojë avancim dhe specializim të vazhdueshëm të një pjesë nga shërbimi profesional i BNJVL-së, në drejtim të ofrimit të përkrahjes së pavarur të komunave, si shërbim që pastaj mund të zhvillohet edhe në pjesën e shërbimeve të paguara, si një ndër përcaktimet e ardhshme të Bashkësisë lidhur me sigurimin e vetëqëndrueshmërisë së saj.

Versioni punues i Planit aksional që duhet përgatitur në mbledhje do të parashtrohet në të gjitha komunat për shqyrtim, ndërsa vërejtjet e arritura, propozimet dhe sugjerimet, sërish do të shqyrtohen nga Grupi punues, me ç'rast do të definohet edhe Projekt-versioni që duhet parashtruar për diskutim në seancën e Bordit drejtues të BNJVL-së.

Procesi i hartimit të Planit aksional që paraqet kornizë për barazi gjinore u realizua me përkrahje teknike të UN Women – Trup i Kombeve të Bashkuara për barazi gjinore dhe përforcim të femrave në kuadër të projektit për Promovim të politikave përgjegjëse për barazi gjinore në Evropën Juglindore dhe Republikën e Moldovisë (2013–2016), i financuar nga Agjensioni zhvillimor austriak dhe Agjensioni zviceran për zhvillim.

ОПШТИНА ВИНИЦА РЕАЛИЗИРА НИЗА АКТИВНОСТИ ЗА БОРБА СО КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ И ПОПЛАВИТЕ ВО ОВОЈ КРАЈ

Општина Винаца изработи стратегија за климатски промени за периодот 2015–2025, со цел подобрување на локалната политика за животната средина во однос на климатските промени, зајакнување на свеста на граѓаните за последиците од климатските промени и преземање превентивни мерки за надминување на кризите од климатските промени.

Во согласност со стратегијата, општината веќе започна реализација на повеќе приоритетни активности, меѓу кои: 1. Обнова на бреговите на река Осојница, кои беа значително оштетени од последните неколку поплави; 2. Заштита на мостот во село Јакимово од речни наноси; 3. Реконструкција на каскадните прагови и чистење на коритото на оваа река од дрвја, и други. Со цел пошироко запознавање на жителите од општината со оваа стратегија, односно со планираните и преземените активности содржани во неа, општината на почетокот на октомври организираше средба на која градоначалникот Емил Дончев го претстави реализирањето на Проектот на реката Осојница.

„Општина Винаца е чувствителна на ризикот од поплави од врнежите, а најврнежливи месеци се ноември и мај. Со цел да бидеме подготвени и да се заштитиме од немили појави, изработивме стратегија за климатски промени за нашиот регион, со поддршка на УСАИД и Милиеу-контакт Македонија. Дел од граѓаните се веќе запознаени со стратегијата и со нејзината содржина бидејќи учествуваа во нејзината изработка, при што како приоритетен пилот-проект го

избраа проектот за регулација на коритото на реката Осојница, и сведоци сме дека тој успешно се реализира. Ургентно беше исчистен Кајанечки Дол, како многу важна мерка за спречување на ризикот од поплави. Со регулацијата на коритото на река Осојница, жителите на Јакимово ќе бидат заштитени од поплави“, рече градоначалникот. На средбата беше поканет и директорот на Мисијата на УСАИД, Џејмс Стајн. Во рамките на овој проект беа организирани и активности за подигнување на свеста кај населението за штетните ефекти од глобалното затоплување и климатските промени коишто се најголема закана за сигурноста и развојот на заедницата, а беше нагласена и потребата од заедничко дејствување за тие да бидат спречени. Реализацијата на целиот проект изнесува околу 100.000 долари, од кои општината учествуваше со 19.734 долари“.

Македонка Мирева
ПР во општина Винаца

КОМУНА Е ВИНИЧЭС REALIZON NJË VARG AKTIVITETESH PËR LUFTË ME NDRYSHIMET KLIMATIKE DHE PËRMBYTJET NË KËTË RAJON

Komuna e Vinicës hartoi Strategji për ndryshimet klimatike për periudhën 2015-2025 me qëllim përmirësimi të politikave lokale për mjedisin jetësor lidhur me ndryshimet klimatike, përf forcimi i vetëdijes së qytetarëve për pasojat nga ndryshimet klimatike dhe ndërmarrja e masave parandaluese për tejkalim të krizave nga ndryshimet klimatike.

Konform Strategjisë në fjalë komuna tashmë fillon me realizimin e shumë aktiviteteve prioritare, midis të cilave: 1. Rikonstruksioni i bregut të lumit Osojnica të cilat ishin shumë të dëmtuara nga përmbytjet e fundit; 2. Mbrojtja e urës në fshatin Jakimovo nga derdhjet e limit; 3. Rikonstruksion i pragjeve të kaskadave dhe pastrim i shtratit të lumit nga drunjtë në këtë lum etj. Me qëllim informimi më të gjërë të popullatës lidhur me strategjinë fjalë, respektivisht me aktivitetet e planifikuara dhe të ndërmarrja të përmbytjetura në të, komuna në fillim të muajit tetor organizon takim në të cilin kryetari Emill Donçev prezantoi realizimin e Projektit të lumit Osojnica. – „Komuna e Vinicës“ është e ndjeshme ndaj rrezikut nga përmbytjet e

të reshurave, ndërsa muajt me më shumë të reshura janë nëntori dhe maji. Me qëllim që të jemi të përgatitur dhe të parandalojmë dukuri jo të këndshme hartuam Strategji për ndryshimet klimatike për rajonin tonë, me përkrahjen e USAID dhe Milieu-kontakt Maqedoni. Një pjesë e qytetarëve tashmë janë të informuar me Strategjinë dhe përmbytjet e saj pasi që morrën pjesë në hartimin e saj, me ç'rast i pilot-projekt prioritar zgjo-

dhën projektin për rregullim të shtratit të lumit Osojnica dhe jemi dëshmitarë se i njëjti realizohet me sukses. Urgjentisht u pastrua Kajanački Doll, si një masë mjaft të rëndësishme për parandalimin e rrezikut nga përmbytjet. Me rregullimin e shtratit të lumit Osojnica, banorët e Jakimovo do të jenë të mbrojtur nga përmbytjet“ theksoi kryetari i komunës. Në takim u ftuan edhe drejtoi i Misionit të USAID, Xhejms Stajn. Në kuadër të projektit në fjalë u organizuan edhe aktivitete për ngritjen e vetëdijes te popullata për efektet e dëmshme nga ngrohja globale dhe ndryshimet klimatike të cilat janë rrezik më i madh për sigurinë dhe zhvillimin e bashkësisë, ndërsa u theksua edhe nevoja nga veprimi i përbashkët për parandalimin e tyre. Realizimi i mbarë projektit përmban rreth 100.000 dollarë prej të cilëve komuna merr pjesë me 19.734 dollarë.

Makëdonka Mireva
PR në komunën e Vinicës



ИНФРАСТРУКТУРНИ ЗАФАТИ ВО ГРАДОТ И ВО РУРАЛНИТЕ НАСЕЛБИ ВО ОПШТИНА СВЕТИ НИКОЛЕ

Паралелно со изградбата на автопатот Скопје – Свети Николе – Штип, општина Свети Николе интензивно се подготвува да прерасне во модерна општина, со уредена инфраструктура и богата туристичка понуда, односно еден вид современо предградие на главниот град, кој ќе биде на оддалеченост од само 30 километри. Се гради и се осовременува патната, водоводната и канализациската мрежа, и тоа не само во градот туку и во селските населби, а се подготвуваат и промотивни материјали за археолошкиот локалитет Билазора, чие истражување сè повеќе се интензивира. Гасификацијата и индустријската зона „Овче поле“ се дополнителни елементи за привлекување нови инвестиции, а со тоа и за поголем економски развој на општината.

Како најзначаен проект се смета реконструкцијата на двете најголеми улици во градот, „Крсте Мисирков“ и „Младинска“ – речиси уништени од движењето на тешките товарни возила. По целата должина на трасата се поставува нова водоводна мрежа на која се приклучуваат сите домаќинства, со нови приклучоци, а тоа значи дека се исфрла старата и дотраена азбестно-цементна мрежа. За првпат се поставуваат и регулационски вентили кон споредните улици, а паралелно се врши и поставување на фекална, како и атмосферска канализација и нови тротоари. Слични активности течат и на улиците „11 Октомври“ и „Гоце Делчев“. Во завршна фаза, пред асфалтирање е и дел од улицата „11. Македонска ударна бригада“, која треба да ги поврзува патот кон Куманово и Горобински пат, со што ќе се обезбеди движењето на тешките товарни возила надвор од градот, кон новата индустријска зона. За таа цел, локалната самоуправа на општина Свети Николе одвои 2 милиони денари сопствени средства.

Една од определбите на општина Свети Николе е еднаков развој и квалитетни услови за живот и на жителите во руралните средини. Во најголемото светиниколско село Ерцелија се поставуваат последните приклучоци од секундарната канализациска мрежа. Досега се изградени канализациски системи во селата Горобинци и Амзабегово, а во завршна фаза е изградбата на канализациска мрежа во селата Горно и Долно Црнилиште. Во селото Мустафино деновиве е предаден во употреба водоводот, чија изградба беше започната пред неколку децении. Во наредниот период се очекува да започне потпишувањето на договорите за приклучок на домаќинствата на водоводната мрежа којашто ќе ја одржува ЈКП „Комуналец“ од Свети Николе. Во рамките на изградбата на патната инфраструктура, деновиве беше пуштен за сообраќај и патниот правец кон село Орел, во должина од околу 4 километри. Секако дека значајна улога ќе има и доведувањето на гасот како енергенс за индустријата и домаќинствата во Свети Николе, бидејќи трасата на гасоводот од Куманово кон Неготино поминува покрај градот. Изградбата на брзиот пат од Велес до Кадрифаково е уште една добра причина и инвеститорите да вложуваат во индустријската зона Овче Поле.

Дел од овие активности се утврдени во Програмата на, општината реализира и дополнителни проекти на барање на граѓаните. Средствата се обезбедени преку кредитни линии на Светската банка, Агенцијата за рурален развој, Вардарскиот плански регион, како и од буџетот на општината, но и од неколку други фондации и институции.

PUNIME INTENSIVE INFRASTRUKTURE NË QYTET DHE NË VENDBANIMET RURALE NË KOMUNËN SVETI NIKOLE

Paralelisht me ndërtimin e autostradës Shkup-Sveti Nikole-Shtip, komuna në mënyrë intensive përgatitet të zhvillohet në një komunë moderne, me infrastrukturë të rregulluar dhe ofertë të pasur turistike, respektivisht një lloj periferie moderne e kryeqytetit, që do të jetë në largësi prej vetëm 30 km. Ndërtohet rrjeti rrugor, i ujësjellësit dhe ai i kanalizimit dhe atë jo vetëm në qytet por edhe vendbanimet e fshatit, ndërsa përgatiten edhe materiale promovuese për lokalitetin arkeologjik Billazora, hulumtimi në të cilin po intensifikohet tërë

kohën. Gazifikimi dhe zona industriale „Ovçe pole“ janë elemente plotësuese për tërheqjen e investimeve të reja ndërsa me këtë edhe për një zhvillim më të madh industrial të komunës.

Si një projekt më të rëndësishëm konsiderohet rikonstrukcioni i dy rrugëve më të mëdha në qytet „Kërste Misirkov“ dhe „Mlladinska“ pothuaj të rrënuara nga lëvizja e automjeteve të rënda transportuese. Në mbarë gjatësinë e trasës vendoset rrjeti i ri i ujësjellësit në të cilin kyçen të gjitha amvisëritë me kyçe të reja, ndërsa kjo do të thotë se lihet jashtë përdorimit rrjeti i vjetër i çimentos me azbest. Për herë të parë vendosen edhe valvulat rregulluese ndaj rrugëve anësore,

ndërsa paralelisht kryhet edhe vendosja e kanalizimit fekal dhe atomsferik dhe trotuare të reja. Aktivitetet të ngjashme zhvillohen edhe në rrugët „11 tetori“ dhe „Goce Dellçev“. Në fazë përfundimtare para asfaltimit është edhe një pjesë e rrugës „Brigada e 11-të e Maqedonisë“ që duhet të lidhë rrugën e Kumanovës dhe Gorobinës, me ç'rast do të sigurohet lëvizje e automjeteve të rënda, jashtë qytetit, ndaj zonës së re industriale. Për këtë qëllim vetëqeverisja lokale e komunës Sveti Nikole, ndau 2 milion denarë mjete personale

Një ndër synimet e komunës Sveti Nikole është zhvillim i barabartë dhe kushte cilësore për jetë edhe të qytetarëve në mjediset rurale. Në fshatin më të madh të komunës vendosen kyçjet e fundit nga rrjeti sekondar i kanalizimit. Deri më tani janë ndërtuar sisteme të kanalizimit në fshatrat Gorobnici dhe Amzabegovo, ndërsa në fate përfundimtare është edhe ndërtimi i kanalizimit në fshatrat Cërnilishte e sipërme dhe e poshtme. Në fshatin Mustafino këto ditë është vënë në përdorim ujësjellësi ndërtimi i të cilit filloi para disa dekadash. Në periudhën e ardhshme pritet të fillohet nënshkrimi i marrëveshjeve për kyçe të amvisërive në rrjetin e ujësjellësit që do t'a zbatojë NPK „Komunalec“. Në kuadër të ndërtimit të infrastrukturës rrugore, këto ditë u lëshua në përdorim për komunikacion dhe drejtim rrugor ndaj fshatit Orell, në gjatësi prej rreth 4 km. Sigurisht se një rol të rëndësishëm do të ketë edhe vendosja e gazit si energjens për industri dhe amvisëri në Sveti Nikole, pasi që trasa e gazsjellësit nga Kumanova ndaj Negotinës kalon pranë qytetit. Ndërtimi i rrugës së shpejtë nga Velezi deri në Kadriçakovo është edhe një arsye e mirë edhe investuesit të investojnë në zonën industriale Ovçe pole.

Një pjesë e aktiviteteve janë përcaktuar në Program, por komuna realizon edhe projekte plotësuese në kërkesë të qytetarëve. Mjetet janë siguruar përmes linjeve kreditore të Bankës Botërore, Agjensioni për zhvillim rural, Rajoni Planifikues i Vardarit, si dhe nga buxheti i komunës por edhe nga disa fondacione dhe institucione tjera.

Dragi Millanov,

Këshilltar për marrëdhënie me publikun të komunës Sveti Nikole



Драги Миланов,

советник за односи со јавноста на општина Свети Николе

МАКЕДОНСКА КАМЕНИЦА ОБЕЗБЕДУВА ЕДНАКВО КВАЛИТЕТЕН ЖИВОТ ЗА СИТЕ СВОИ ЖИТЕЛИ

Од 15. ноември 2016 година, еднаш во неделата бесплатно ќе се превезуваат пензионери, лица корисници на социјална парична помош, лица корисници на постојана парична помош и хендикепирани лица од општина Македонска Каменица кои живеат во селата Моштица, Саса, Луковица, Костин Дол, Цера, Дулица и Тодоровци. Во таа насока, општината неодамна набави две нови комби возила. На овој начин, општина Македонска Каменица ќе им овозможи на жителите, пред сè, од руралните средини, еден ден во неделата да доаѓаат бесплатно во општинскиот центар за да си ги завршуваат своите обврски.

Станува збор за иницијатива на локалната власт на општина Македонска Каменица, која во целост ја поддржа и Советот на општина Македонска Каменица, а се однесува на реализација на најновата Програма за користење на бесплатен превоз за одредени ранливи категории на граѓани од општината. Финансиските средства што беа потребни за набавка на новите комби возила, како и средствата што ќе бидат потрошени за реализација на програмата (тековно одржување на возилата, ангажман на возачи и слично) се обезбедени од буџетот на општина Македонска Каменица. Советот на општината донесе и Правилник со кој се уредува правото на користење на овој бесплатен превоз. Сите лица опфатени со оваа социјална програма, правото на користење ќе го регулираат преку специјално подготвени потврди од општина Македонска Каменица, кои ќе важат само со лична карта, со што ќе можат да ги реализираат бесплатното возење. Овие две возила ќе може да ги користат и другите општински претпријатија и институции, во зависност од нивните потреби, но трошоците за гориво, возач, зелени картони и слично, ќе треба да ги надоместуваат од сопствените буџети.

Со овие активности, општината прави дополнителни напори за подобрување на квалитетот на животот на сите нејзини жители, а посебен акцент е ставен на ранливите категории и социјално загрозените семејства. Всушност, ова е последователна активност, од низата досега реализирани од општина Македонска Каменица коишто беа во насока на подобрување на животниот стандард и социјалниот статус на граѓаните. Досега општината креираше низа социјални стратегии и програми, при што успешно реализира повеќе проекти, меѓу кои:

- Еднократна парична помош за социјално загрозени лица, лица со тешки заболувања, како и лица погодени од елементарни непогоди;
- Еднократна парична помош за новородено дете;
- Изградба на нов дневен центар за лица со посебни потреби;
- Изградба на дом за пензионери и стари лица во село Саса;
- Изградба на пристапни рампи за лица со посебни потреби до сите јавни објекти;



KOMUNA MAKEDONSKA KAMENICA SIGURON JETË TË BARABARTË CILËSORE PËR TË GJITHË BANORËT E SAJ

Nga 15 nëntori, 2016, një herë në javë falas do të transportohen, pensionistë, persona shfrytëzues të ndihmës sociale materiale, persona shfrytëzues të ndihmës së përhershme materiale dhe persona me nevoja të veçanta nga komuna e Makedonska Kamenicës, të cilët jetojnë në fshatrat Moshtica, Sasa, Llukovica, Kostin Doll, Cera, Dulica dhe Todorovci. Në këtë drejtim kohë më parë komuna u pajis me dy furgona të ri. Me këtë mënyrë komuna e Makedonska Kamenicës do t'u mundësojë banorëve, para se gjithash nga mjediset rurale, një ditë të javës të vijnë falas në qendrën e komunës që t'i kryejnë obligimet e tyre.

Bëhet fjalë për iniciativën e pushtetit lokal të komunës së Makedonska Kamenicës, që në tërësi e përkrah edhe Këshilli i komunës së Makedonska Kamenicës, ndërsa i referohet realizimit të Programit më të ri për shfrytëzim të transportit falas për kategoritë e rrezikuara të qytetarëve nga komuna në fjalë. Mjetet financiare të cilat ishin të nevojshme për furnizimin e furgonave të ri, si dhe mjetet të cilat u shpenzuan për realizimin e programit (mirëmbajtja rrjedhëse e automjeteve, angazhim i shoferëve etj.), janë të siguruar nga buxheti i komunës së Makedonska Kamenicës. Këshilli i komunës miratoi edhe Rregullore me të cilën rregullohet e drejta e shfrytëzimit të këtij transporti falas. Të gjithë personat të përfshirë në këtë program social, të drejtën e shfrytëzimit do t'a rregullojnë përmes vërtetimeve të përgatitura nga komuna e Makedonska Kamenicës, të cilat do të vlejnjë vetëm me lehtënjotim, me ç'rast do të mund të realizojnë vizitën falas. Këto dy automjete do të mund t'i shfrytëzojnë edhe ndërmarrje dhe institucione tjera komunale, varësisht nevojave të tyre, por shpenzimet për lëndë djegëse, shofer, karton të gjelbër etj., do të duhet t'i kompensojnë nga buxhetet personale.

Me aktivitetet në fjalë, komuna bën përpjekje plotësuese për ngritjen e kвалитetit të jetës së qytetarëve të saj, ku theks i veçantë i vendoset kategorive të rrezikuara dhe familjeve me rrezik social. Në të vërtetë ky është një aktivitet konsekuente, nga një varg aktivitete të realizuara deri më tani nga komuna e Makedonska Kamenicës, të cilat ishin në drejtim të përmirësimit të standardit të jetës dhe statusit social të qytetarëve. Deri më tani komuna përpiloi një varg programe dhe strategji sociale, me ç'rast me sukses u realizuan më shumë projekte, midis të cilave:

- Ndihmë e njëhershme në para për personat me rrezik social, personat me sëmundje të rënda, si dhe personat me rrezik nga fatkeqësitë elementare;
- Ndihmë e njëhershme në para për foshnjë të sapo lindur;
- Ndërtim i Shtëpisë së re të qëndrimit për personat me nevoja të veçanta;
- Ndërtim i Shtëpisë së pensionistëve dhe personave të moshuar në fshatin Sasa;



- Организирање едукативни екскурзии за ранливи категории граѓани; и
- Континуирана поддршка на здруженијата на граѓани чија дејност е поврзана со овозможувањето подобри животни услови на лицата со посебни потреби.

Општина Македонска Каменица, која досега реализираше низа инфраструктурни зафати, сè повеќе се насочува кон изнаоѓање на дополнителни начини за подобрување на квалитетот на животот на своите граѓани. Притоа, таа апсолутно води грижа и за социјално загрозените семејства и за маргинализираните категории на граѓани спроведувајќи низа активности преку кои им отстапува адекватно место, трудејќи се да им го направи подобар животот на сите жители во општината.

Васко Десподовски

Помлад соработник за организациски работи,
информирање и ПР во општина Македонска Каменица

„ПОСТАПКИ ПОВРЗАНИ СО ИНВЕСТИРАЊЕ ВО ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА“

Во просториите на центарот за обука на ЗЕЛС, на 27 октомври 2016 година беше одржана еднодневна обука за одговорните лица за урбанизам и енергетска ефикасност од општините, на темата „Обука за постапките поврзани со инвестирање во обновливи извори на енергија“. Обуката беше реализирана во организација на ЗЕЛС и проектот за инвестиции во чиста енергија, кој е финансиран од УСАИД, а е имплементиран од Винрок. Целта на оваа обука е да се зајакнат капацитетите на административните службеници и институциите на локално ниво, за поквалитетна примена на легислативата поврзана со инвестирање во обновливи извори на енергија (ОИЕ), како и за обезбедување унифицирана примена на правилата и постапките поврзани со оваа област.

Од Министерството за економија на Република Македонија, на присутните им беа претставени стратегиските определби на нашата земја во однос на заложбите за колку што е можно поголема застапеност на енергијата добиена од обновливи извори. Беа претставени плановите и обврските што се содржат во стратегиските документи и прописите за ОИЕ, клучните институции во областа на ОИЕ и нивната улога, поголем број информации за сегашната состојба со застапеноста на користењето обновливи извори на енергија во РМ (инсталирани капацитети, производство, удел во вкупната потрошувачка на енергија, број на инвеститори по технологии...) како и преглед на постапките за реализација на инвестициски проект во ОИЕ.

Освен воведната презентација за законодавството и состојбата со ОИЕ, главен фокус на обуката беше ставен на правилната примена на прописите за просторно и урбанистичко планирање и градење, односно на промените во одредени процедурални чекори во планирањето, појаснувањето на проект за инфраструктура, систем за е-урбанизам и друго, како и на постапките низ кои поминува речиси секој инвеститор во ОИЕ, а кои во најголем дел ги спроведуваат органите на локалната самоуправа. Општините покажаа голема заинтересираност за оваа тема, особено од одделенијата за урбанизам, кои имаат можност да изнесат низа прашања за предизвиците со кои се соочуваат во своето работење, а кои се однесуваат токму на оваа област.

- Ndërtimi i rampave qasëse për personat me nevoja të veçanta në të gjitha objektet publike;
- Organizim i ekskursioneve edukative për kategoritë e rrezikuara të qytetarëve dhe

– Përkrahje të vazhdueshme të Shoqërive civile veprimtaria e të cilave është lidhur me mundësitë e kushteve më të mira për jetë të personeve me nevoja të veçanta.

Komuna e Maqedonska Kamenicës e cila deri më tani realizoi një varg punimesh infrastrukturore gjithnjë e më shumë drejtohet ndaj gjetjes së mënyrave plotësuese për përmirësimin e cilësisë së jetës së qytetarëve të saj. Pastaj e njëjta absolutisht përkujdeset edhe për familjet e rrezikuara dhe për kategoritë e marginalizuara të qytetarëve duke zbatuar një varg aktiviteteve përmes së cilave përpiket t'ua bëjë jetën më të mirë banorëve të komunës.

Vasko Despodovski

Bashkëpunëtor më i ri për punë organizative,
Informim dhe PR i komunës së Maqedonska Kamenicës

„PROCEDURA LIDHUR ME INVESTIM NË BURIMET PËRTRIRËSE TË ENERGJISË“

Në hapësirat e Qendrës së trajnimeve të BNJVL-së, më 27 tetor, 2016, u mbajt trajnim njëditor për personat përgjegjës për urbanizëm dhe efikasitet energjetik nga komunat me temë „Trajnim për procedurat lidhur me investimin në burimet përtrirëse të energjisë“. Trajnimi u realizua në organizim të BNJVL-së dhe Projektit për investime në energji të pastër, që financohet nga USAID, ndërsa implementohet në Vinrok. Qëllimi i këtij trajnimi është të përforcohen kapacitetet e nëpunësve administrativë dhe institucioneve në nivel lokal për implementim më cilësor të legjislatives lidhur me investimin në burimet përtrirëse të energjisë (BPE), si dhe sigurim i implementimit të unifikuar të rregullave dhe procedurave lidhur me këtë lëmi.

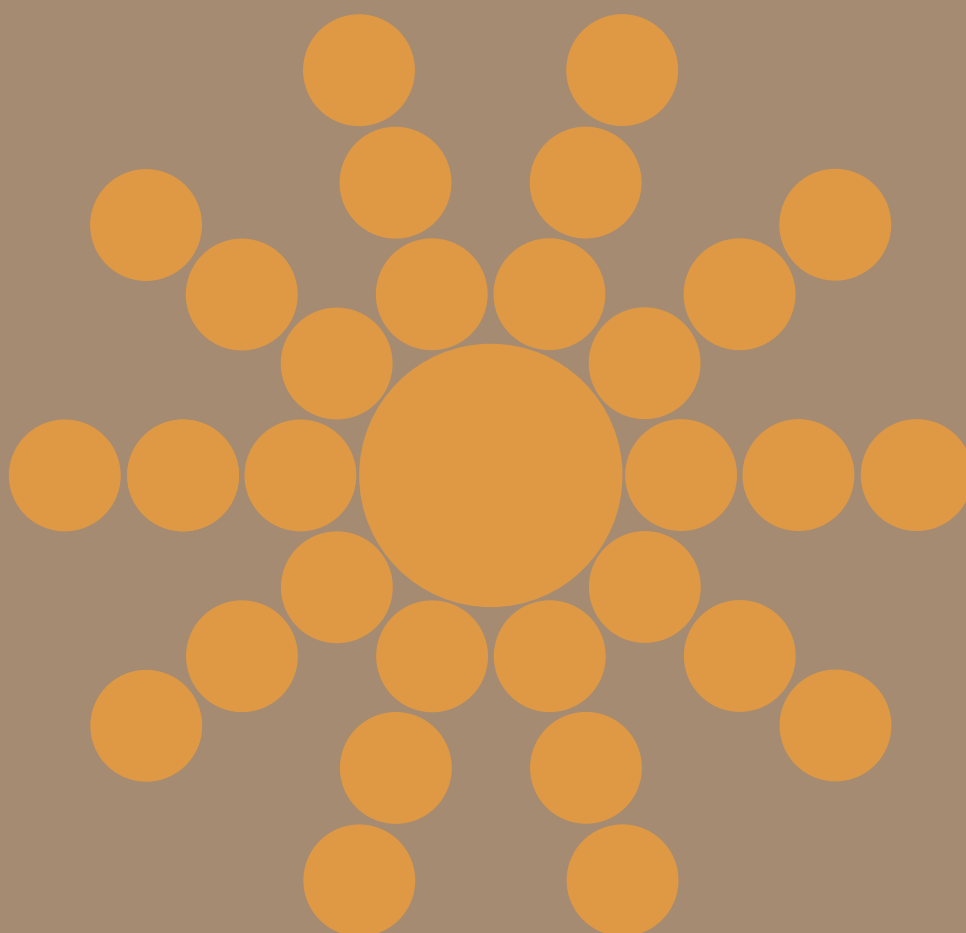
Nga ministria për ekonomi të Republikës së Maqedonisë, të pranishmëve i'u prezantuan përcaktimet strategjike të vendit tonë lidhur me përpjekjet për një përfaqësim sa më të madh të energjisë të fituar nga burimet përtrirëse. U prezantuan planet dhe obligimet që përmbahen në dokumentet strategjike dhe dispozitat për BPE, institucionet kryesore në lëminë e BPE dhe roli i tyre, një numër më i madh i informacioneve për gjendjen e tanishme të përfaqësimit të shfrytëzimit të burimeve përtrirëse të energjisë në RM (kapacitetet e instaluar, prodhimi, pjesë në konsumin e përgjithshëm të energjisë, numri i investuesve në bazë të teknologjive...) si dhe kontrolli i procedurave për realizim të projektit investues në BPE.

Përveç prezantimit hyrës për legjislaturën dhe gjendjen në BPE, fokusi kryesor në trajnim i'u vendos zbatimit të drejtë të dispozitave për planifikim hapësinor dhe urbanistik dhe për ndërtim, respektivisht të ndryshimeve në hapat e caktuar procedurale në planifikim, qartësim të projektit për infrastrukturë, sistem për e-urbanizëm etj, si dhe për procedurat nëpër të cilat kalon pothuajse çdo investues në BPE, ndërsa të cilat në pjesë më të madhe i zbatojnë organet për vetëqeverisje lokale. Për këtë arsye, trajnimi pati një vizitë me një numër të jashtëzakonshëm pjesëmarrësish nga komunat, veçanërisht nga seksionet për urbanizëm, të cilët patën mundësi të parashtronë një varg pyetjesh për sfidat me të cilat ballafaqohen në punën e tyre, ndërsa të cilat i referohen kësaj lëmie.



ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES
LOKALE TË REPUBLIKËSSË MAQEDONISË



КОНТАКТ ИНФОРМАЦИИ:

тел. +389 (0)2 30 99 033 | факс: +389 (0)2 30 61 994
ул. Копенхагенска бр. 5, п.фах 32, 1000 Скопје, Република Македонија
contact@zels.org.mk | www.zels.org.mk

INFORMACIONE PËR KONTAKT:

tel. +389 (0)2 30 99 033 | faks: +389 (0)2 30 61 994
rr. „Kopenhagenska” nr. 5, F.P. 32, 1000 Shkup, Republika e Maqedonisë
contact@zels.org.mk | www.zels.org.mk